БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 240 (1502)
5 ДЕКАБРЬ ШАНБА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

А. Венедиктов ишлаган расм.

УЛУҒ КОНСТИТУЦИЯМИЗ

Ижодкор, қурувчи қаҳрамон совет халқи бугун бахтимиз қомуси, ғалабаларимиз ойнаси — улуғ Совет Конституцияси кунини зўр шод-хуррамлик билан нишонламоқда. Бу шонли кун ҳар бир совет кишиси учун азиз ва қимматлидир. Чунки социалистик тузумимизнинг асосий қонуни бўлган Конституциямизда СССР да социализм ғалаба қилганлиги, совет ижтимоий ва давлат тузумининг буюк афзалликлари ўз ифодасини топгандир.

Совет Конституцияси куни — СССР халқларининг дўстлик ва қардошлик байрамидир. Чунки, бу Конституцияда мамлакатимиздаги катта-кичик барча миллат ва халқларнинг порлоқ ҳаётлари, турмуш ва яшаш шароитлари, ҳуқуқ ва бурчлари, порлоқ истиқболлари ифодалангандир. Совет Конституциясида СССРда миллий зулм абадий тугатилганлигини, моддий бойликлар яратувчи барча миллат меҳнаткашлари жамиятнинг ҳақиқий хўжайини, тарихнинг яратувчилари, янги жамият барпо этувчилар, коммунизм меъморлари эканликлари қонун қилиб мустаҳкамланган.

Улуғ совет Конституциямизда ўз ифодасини топган совет демократияси гражданларга меҳнат қилиш, илм олиш, дам олиш, қариган ёки меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда моддий ёрдам олиш ҳуқуқларини, сўз, матбуот, йиғилишлар, кўча намойишлари эркинликлари ва бошқа жуда кўп ҳуқуқ ва эркинликлар беради.

Совет демократияси чинакам халқ демократиясидир. У, ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар учун, барча меҳнаткашлар учун бўлган демократиядир. У халқ оммасига ҳуқуқсизлик ва қашшоқлик, очлик ва ишсизлик келтирувчи, миллатлар ҳуқуқи ва эркинлигини поймол қилувчи разил буржуазия демократиясидан бутунлай фарқ қилади. Ваҳоланки, буржуазия демократияси, бойлар учун, эксплуататор синфлар учун хизмат қилади. Меҳнат аҳлини кўпроқ эзиш, талаш, ҳуқуқсизликда сақлаш учун капитал дунёсига хизмат қилади.

Ҳозирги вақтда буржуазия сиёсатдонлари, мафкурачилари бизнинг улуғ Советлар Ватанимизга туҳмат ва иғволар уюштириб, буржуа демократиясини кўкларга кўтариб мақтайдилар, капиталистик дунёни «эркин дунё» деб жар соладилар. Улар виждонларини пулга сотиб социалистик мамлакатларни «темир парда» мавжуд мамлакатлар деб, қонхўрлик, фашизм, инсофсизлик ҳукм сураётган капитализм дунёсини ҳимоя қилишга уринадилар. Уларча капитал ва феодалларнинг энг содиқ кишиси, қонхўр диктатор бўлган Франко режими ёки Ғарбий Германия эркин дунё мамлакати эмиш!

Ваҳоланки Ғарбий Германияда фашистик диктатура авжига чиқмоқда. Коммунистик партия, демократик ташкилотлар, прогрессив кучлар қаттиқ таъқиб остига олинаётир. Буржуазия демократиясининг асл афти-башараси ана шу! Шундай бўлгандан кейин буржуазия демократияси, эркинлиги ҳақида сўз бўлиши мумкинми?

Фақат совет демократиясигина меҳнат аҳлининг ижоди, равнақи, бутун қобилияти ва ташаббусининг юзага чиқиши учун жуда кенг имкониятлар очиб беради.

Совет Конституцияси — тинчлик, демократия ва социализмнинг ғолиб байроғидир. Конституциямизда ифода этилган тинчлик, демократия ва социализм ғоялари тантана қилмоқда.

Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатларига қилган тарихий сафари тинчлик ишини мустаҳкамлашда катта аҳамиятга эга бўлди. Совет давлати бошлиғининг БМТ Бош Ассамблеясида ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги янги таклифи, СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган учинчи сессиясида «Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида» қилган доклади, Олий Советнинг жаҳондаги барча мамлакатлар парламентларига мурожаати тинчлик, тотув яшаш ҳақидаги ленинча ғояларни, халқларнинг орзу-истакларини ўзида тўла мужассамлантиргандир.

Совет халқи бу йил Конституция кунини сиёсий ва меҳнат кўтаринкилити бениҳоя ошган бир шароитда нишонлаётир. Мамлакатимиз меҳнаткашлари партиямиз XXI съезди қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Пленуми шарафига фидокорона меҳнат қилиш туфайли етти йилликнинг биринчи йилида катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Завод ва фабрикаларда, қурилишларда, колхоз ва совхозларимиз далаларида қилинаётган фидокорона меҳнатнинг самаралари бениҳоя катта ва қувончлидир. Улуғвор етти йилликнинг биринчи йили якунлари ҳаммамизни шод ва хурсанд қилаяпти. Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, йиллик план саноатда тахминан 4 процент ошириб бажарилади. Республикамиз саноати ҳам ўн бир ойлик планни ошириб адо этди. Пахтакорларимиз мамлакатга 3 миллион 122 минг тоннадан ошиқ пахта топшириб ажойиб муваффақиятга эришдилар. Партия ва ҳукуматимиз пахтакорларимиз меҳнатини юксак қадрлади, Тошкент ва Самарқанд областлари олий мукофот — Ленин ордени олишга сазовор бўлдилар. Бу ленинча миллий сиёсатнинг ажойиб тантанасидир.

Фан ва техника соҳасида катта ютуқлар қўлга киритилди. Совет кишилари 1959 йилнинг ўзида уч космик ракетани муваффақият билан фазога учирдилар. Бу билан жаҳон фани тараққиётида ажойиб ва ёрқин саҳифа очдилар. Совет олимлари осмон маликаси — Ойнинг кишилар назаридан ҳамиша сир тутиб келган томонини фотосуратга олиш имкониятига эга бўлдилар. Бу билан улар совет фани ва техникасининг шон-шуҳратини бутун дунёга яна бир бор намойиш қилиб кўрсатдилар. Совет халқи СССР Конституциясида ифодаланган ўзларининг буюк ҳуқуқ ва бурчларини садоқат ва зўр ифтихор билан бажариб замонамизнинг ақли, шон-шарафи ва виждони бўлган доно Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизмнинг тўла тантанаси учун курашмоқда.

Н. С. ХРУШЧЕВ СОВЕТ ЖАНГЧИЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

БУДАПЕШТ, 3 декабрь. (ТАСС). Н. С. Хрушчев ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг УП съездида қатнашувчи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошқа аъзолари бугун Варшава шартномасига мувофиқ Венгрияда вақтинча жойлашган қўшинлар жанубий группасининг жангчилари билан учрашдилар.

КПСС делегациясининг келиши муносабати билан катта митинг бўлди. Митингда ҳар хил турдаги қўшинлар солдат ва офицерларининг вакиллари сўзга чиқиб, Н. С. Хрушчевни ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг аъзоларини самимий табрикладилар.

Митинг қатнашчилари Никита Сергеевич Хрушчевнинг сўзини зўр эътибор билан тингладилар.

КПСС делегацияси билан учрашув шарафига катта концерт бўлди.

К. Е. ВОРОШИЛОВ, Ф. Р. КОЗЛОВ ва Е. А. ФУРЦЕВАНИНГ Ҳиндистонга қиладиган сафари тўғрисида

Ҳиндистон президенти Ражендра Прасад жаноблари 1958 йил охирида СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. Е. Ворошиловни яхши ният визити билан Ҳиндистонга келишга таклиф этган эди. К. Е. Ворошиловнинг касаллиги муносабати билан унинг Ҳиндистонга сафар қилиши мумкин бўлмай қолган эди.

1959 йил ноябрида президент Р. Прасад жаноблари яна К. Е. Ворошиловни Ҳиндистонга келишга таклиф этди. Айни бир вақтда Ҳиндистон ҳукумати СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Ф. Р. Козловга ва СССР Олий Совети депутати Е. А. Фурцевага К. Е. Ворошилов билан биргаликда Ҳиндистонга саёҳат қилиш тўғрисида таклифнома юборди.

Бу таклифлар миннатдорчилик билан қабул қилинди.

К. Е. Ворошилов, Ф. Р. Козлов ва Е. А. Фурцева 1960 йил январь ойининг иккинчи ярмида Деҳлига келадилар, Ҳиндистон республикасининг ўн йиллигини байрам қилишда қатнашадилар, турли штатларга саёҳат қиладилар ҳамда ҳинд халқининг турмуши билан танишадилар.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетига

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети зўр мамнуният билан қайд қиладиларки, Тошкент областининг колхозчилари, совхоз ва РТС ишчилари қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари ва барча меҳнаткашлари КПСС XXI съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб ва КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги пленумини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, етти йилликнинг биринчи йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришдилар, давлатга пахта сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Областнинг колхоз ва совхозлари давлатга 460 минг тонна пахта сотдилар. Бунинг 85 процентидан кўпроғи биринчи сортларга топширилди.

Колхоз ва совхозлар бундай катта муваффақиятга пахта етиштиришда прогрессив усулларни кенг қўлланиш, комплекс механизациялашган бригадалар ташкил этиш ва областдаги барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг фидокорона меҳнат қилишлари туфайли эришдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети орденли Тошкент областининг колхозчиларини, совхоз ва РТС ишчиларини, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимларини ва барча меҳнаткашларини эришган муваффақиятлари билан қизғин табриклайдилар ва ишонч билдирадиларки, улар пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида етти йилликнинг улуғ топшириқларини бажаришда янада янги ютуқларни қўлга киритадилар ва мамлакатимизда коммунизм қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетида

Шудгорлашни тезда тугаллайлик

Область партия комитетининг бюроси область колхоз ва совхозларида ерларни шудгорлашнинг бориши тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Бюро кўрсатиб ўтдики, кўпгина районлар, бир қанча колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари шудгорлашда мавжуд имкониятлардан етарли фойдаланмаётирлар, шудгорлаш ишларини қониқарсиз олиб бормоқдалар.

Ерларни шудгорлаш юзасидан белгиланган муддатнинг ўтиб кетаётганига қарамасдан, 3 декабргача баҳорикор майдонларнинг қарийб ярми ҳайдалмаган. Областнинг Бўка, Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Янгийўл, Оққўрғон ва Бекобод каби пахта экадиган йирик районларида шудгорлаш ишлари ёмон ташкил этилган. Бу районларда белгиланган топшириқ фақат 30—40 процент бажарилган халос. Бу ишга барча тракторлар тўла сафарбар этилмаган, шудгорлаш ва машиналар иш унумдорлигининг сифати паст.

Колхоз ва совхозлар далаларга маҳаллий ва минерал ўғитлар ташиб чиқаришни ҳали кўнгилдагидек ташкил этмаганлар.

Гулистон, Сирдарё, Боёвут ва Бекобод районлари, партия ва совет ташкилотлари, колхоз ҳамда совхозларнинг раҳбарлари ерларнинг шўрини ювишни ташкил этишдаги ишларни асоссиз равишда сусайтириб юбордилар.

Область партия комитетининг бюроси Оққўрғон, Бекобод, Бўка, Ўрта Чирчиқ, Чиноз ва Янгийўл районларида шудгорлашнинг қониқарсиз олиб борилаётганлигини таъкидлади.

Область партия комитетининг қарорида кўрсатиб ўтилишича ерларни шудгорлашни ташкил этиш ишида йўл қўйилган бундай аҳвол учун район партия комитетларининг секретарлари С. Нишонбоев, И. Каримов, Т. Ражабов, Ш. Исамуҳамедов, А. Акрамов, И. Юнусов, район ижроия комитетларининг раислари М. Камолов, Ғ. Қодиров, Р. Қодиров, А. Бердиев, Н. Қирғизбоев ва М. Тожиевлар қаттиқ жазога лойиқ дейилади. Бу ўртоқларнинг ерларни шудгорлаш топшириғини ўз вақтида юқори сифатли қилиб тезда тугаллаш юзасидан берган ваъдаларини ҳисобга олиб, область партия комитетининг бюроси уларнинг бу муҳим иш учун шахсий жавобгар эканликларини кўрсатиб ўтиш ва огоҳлантириш билан чекланди.

Районлар бўйича ерларни шудгорлаш, маҳаллий ўғитларни далага ташиб чиқариш ва ерларнинг шўрини ювиш юзасидан кундалик топшириқлар ва график тасдиқланди.

Область партия комитетининг бюроси район партия комитетларининг секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, колхоз правлениесининг раислари, совхозларнинг директорларига бир сутка муддат ичида бу тадбирларни совхозларнинг бўлимлари, трактор-далачилик ва далачилик бригадаларигача етказиш; мавжуд тракторларнинг ҳаммасидан унумли фойдаланиш; барча хўжаликларда далаларга маҳаллий ва минерал ўғитларни ташиб чиқаришда махсус бригадалар ташкил этиш ва бу бригадаларни транспортлар билан таъминлаш; ернинг шўрини ювишда йирик сувчилар группасини ташкил этиш вазифасини юклади.

Область қишлоқ хўжалик бошқармаси ва область совхозлар трестига белгиланган топшириқларнинг бажарилиши устидан системали равишда контроллик олиб бориш ҳамда қолоқ хўжаликларни илғорлар даражасига етказиш чораларини кўриш топширилди. Мутахассисларга шудгорлашнинг сифати, ерларни ювиш ҳамда кузги-қишки тадбирларни амалга оширишни кун сайин текшириб бориш вазифаси юклатилди.

4-«ВРЕВСКИЙ» СОВХОЗИ БУТУН ДУНЁ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВИСТАВКАСИ ҚАТНАШЧИСИ

Шу йилнинг декабрь ойида Деҳлида Бутун дунё қишлоқ хўжалик виставкаси очилади. Чиноз районидаги 4-«Вревский» совхози ана шу виставка қатнашчиси қилиб белгиланди.

Совхозда фермадаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаштириш ҳисобига чорва маҳсулотлари етиштиришда ажойиб ютуқлар қўлга киритилди. Бу ерда экишга яроқли ҳар 100 гектар ер ҳисобига ҳозирнинг ўзидаёқ 1500 центнердан сут тайёрланиб, 129 центнердан гўшт етиштирилди. Совхозда 1082 бош соғин сигир бор. Ҳар бош соғин сигирдан йил давомида 4000 литргача етказиб сут олинади.

Чўчқачилик ҳам катта даромад келтирмоқда. Совхоз ҳар йили 3 минг центнердан ортиқ чўчқа гўшти тайёрлайди.

Совхозда чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилган. Бу йил ҳар бош сигирга 15,5 тоннадан силос бостирилди ва кўплаб ем-хашак тайёрланди. Шунинг учун ҳам чорва қишлови муваффақиятли ўтмоқда.

Экинларни парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиштириш ҳамда сигир соғиш ҳамда ем тайёрлаш сингари ишларнинг механизациялаштирилиши маҳсулот единицасига сарф қилинадиган меҳнат харажатларини уч баравардан ортиқ камайтириш имкониятини берди. Бу йил совхозда бир центнер сут етиштириш учун бир ишчи куни сарф бўлади.

Колхозчиларимизнинг меҳнат ғалабаси

Колхозимизнинг аъзолари етти йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли якунладилар. Пахта тайёрлаш давлат плани тўла бажарилди. 1980 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33,5 центнердан пахта етиштирилиб, давлатга 6630 тонна «оқ олтин» сотилди. Бу ўтган йилдагидан 1310 тонна кўпдир.

Биз бундай ютуққа КПСС XXI съезди қарорларини амалга ошириш туфайли эришдик. Янги, прогрессив усул, пахтачиликдаги асосий ишларни кўпроқ механизациялаштириш ҳосилдорликни оширди. 610 гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилди. 1230 гектар майдондаги ғўза механизмлар ёрдами билан икки томонлама парвариш қилинди. Катта майдонлардаги ғўзалар пахтаси машина билан теришга мослаб ўстирилди. Шунинг учун ҳам 583 ўрнига 630 тонна пахта машина билан терилди. Колхоз кўп меҳнат куни тежаб, катта маблағ иқтисод қилди.

Кўпчилик бригада аъзолари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажариш учун астойдил меҳнат қилдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Анвар Эгамназаров бошлиқ бригада аъзолари ҳар йилдагидек бу йил ҳам юқори ҳосил етиштириб илғорликни эгалладилар. Бригада 90 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача 45,5 центнердан пахта топширди. Илғорлар ҳар гектаридан яна бир ярим центнердан пахта топширадилар. Олим Мўминов, Баҳром Юсупжонов, Ориф Бобокалонов сингари ўртоқлар бошлиқ юқори ҳосилли бригадалар ҳам гектаридан 38-41 центнердан ҳосил йиғиб олдилар. Ўртоқ Маҳкамбой Исмоилов звеносида гектаридан 44 центнердан, ўртоқ Раҳим Бердиев звеносида 50 центнердан пахта топширилди.

Колхозчилар ҳосилни йиғиб-териб олишда зўр уюшқоқлик кўрсатдилар. Кўпмингкилограммчилар ҳаракатига қўшилган теримчилар унумли меҳнат қилдилар. Чевар теримчилардан Тожи Дўсаева 15,5 тонна, Мавжуда Мавлонова 14, Унсун Хонсаидова, Розия Сертоева, Баҳри Абдиназарова, Турсуной Зуфарова ўртоқларнинг ҳар бири 8-10 тоннадан пахта териб кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Етиштирилган ҳосилни йиғиб олишда Тошкент Медицина институти, фармацевтика институти студентлари, Тошкент шаҳар Ленин район меҳнаткашлари, шунингдек қишлоғимиздаги мактаб ўқувчилари катта ёрдам бердилар. Колхозчилар, колхоз правлениеси ҳамда партия ташкилоти оғиримизни енгил қилишда ёрдам берганликлари учун улардан беҳад миннатдорлар.

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштирилгани туфайли колхознинг даромади ортди. Умумий даромад 32 миллион сўмни ташкил қилади. Биз фақат пахтачиликдан 22 миллион 100 минг сўм даромад қилдик. Бу ўтган йилдагидан 7 миллион сўм кўпдир. Бунга механизациядан яхши фойдаланганимиз сабаб бўлди. Бир центнер пахта етиштиришга планда мўлжалланган 6,3 ўрнига 4,9 меҳнат куни сарфланди. Шундай қилиб бир центнер пахтанинг таннархини 240 сўмдан 207 сўмгача камайишига эришдик. Ўртоқ Карим Аъзамов бошлиқ трактор-далачилик бригадаси бир центнер пахта етиштиришга 3,4 меҳнат куни сарфлади. Натижада бу бригадада пахтанинг таннархи яна ҳам арзонлашди: бир центнер пахта 177 сўмга тушди.

Колхоз хўжалиги сертармоқ. Чорвачиликнинг салмоғи ҳам катта. 6 та чорвачилик фермаси бор. Соғин сигирлар 540 тага етказилди. Уларнинг ҳар биридан 3 минг литрдан сут соғиб олинди. Чўчқачилик, қўйчилик фермалари ҳам кенгаяётир. Сабзавотчилик соҳасидаги ютуғимиз ҳам чакки эмас. 1264 тонна картошка, 1035 тонна помидор ва бир неча юз тонналаб узум, олма ва бошқа маҳсулотлар етиштирилди.

Биз чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрдик. Жамғарилган ем-хашакдан ташқари, ҳар бир сигир учун 14 тоннадан силос бостирилди. Биз қўйларни бўрдоқи қилиб боқишни ҳам планлаштираётирмиз. Колхоз давлатга гўшт, сут, жун ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш планини тўла ва ошириб адо этди.

Колхоз правлениеси мевазор боғларни кенгайтиришга алоҳида эътибор бераётир. 120 гектар узумзор, 580 гектар олмазор вужудга келтирилди. Янгидан 300 гектар мевазор боғ барпо этамиз. Бунинг учун яхши ният билан 32 минг дона кўчат ўстирилаётир.

Деҳқончиликдан олинаётган катта даромад колхоз қишлоғининг қиёфасини тубдан ўзгартиришни таъминлади. Икки қаватли, кўп хонали мактаб-интернатда колхозчиларнинг

Ўртоқ А. МАТҚОБУЛОВ.

280 ўғил-қизи ўқиб билим олмоқда. Дам олиш уйи колхозчиларга қишин-ёзин хизмат қилади. Тўртта болалар боғчаси, касалхона, туғруқхона, дорихона бор. 25 километр узунликда водопровод қурилди. 5 миллион сўм сарфлаб маданият уйи қуряпмиз. Бир ярим минг хўжалик янги уйларда яшамоқда. Қолган 300 хўжалик ҳам яқин фурсатда янги, ёруғ уйларга кўчиб киради.

Областимиз меҳнаткашларининг пахтачиликда эришган катта ғалабаси партия ва ҳукуматимиз томонидан юксак баҳоланди. Областимиз Ленин ордени билан мукофотланди. Олий мукофот барча колхозчилар қаторида бизнинг колхоз аъзоларини ҳам янги ғалабаларга эришишга руҳлантирди. Пахтакорларимиз келгуси йилда ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашни кун сайин қизитмоқдалар. Далада қолган пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш билан ғўзапояларни юлиш ва шудгорлаш ишларини жадаллаштираётирмиз. Минг гектарга яқин ер шудгор қилинди.

Колхозимиз аъзолари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми шарафига янги меҳнат совғалари тайёрлаш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқдалар. Шудгорлаш ва бошқа қишки ишларни тугаллаганимиз ҳақида ҳам тез кунда рапорт берамиз.

А. МАТҚОБУЛОВ,
Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Капитал қурилиши ишларини янада яхшилайлик

Область партия комитетининг пленуми

Кеча, 4 декабрда Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг IX пленуми бўлиб ўтди. Пленум қуйидаги масалаларни муҳокама қилди:

Навбатдаги Тошкент область XI партия конференциясини чақириш тўғрисида.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети XV пленумининг якунлари ва капитал қурилиш ишларини яхшилаш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида.

I. Пленум навбатдаги Тошкент область XI партия конференциясини 1960 йил 30 — 31 январда қуйидаги кун тартибида чақириш юзасидан қарор қабул қилди.

1. Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент область комитетининг ҳисобот доклади. Докладчи — область партия комитетининг секретари ўртоқ **Р. F. Fуломов.**

2. Область ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади. Докладчи — ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ **В. Д. Сучков.**

3. Сайловлар:

а) Ўзбекистон КП область комитетини;

б) область ревизия комиссиясини;

в) Ўзбекистон Компартияси XV съездига делегатлар сайлаш.

II. Пленум навбатдаги Тошкент область XI партия конференциясига делегатлар сайлаш нормасини қуйидагича белгилади: КПССнинг ҳар 70 аъзосидан ҳал қилувчи овоз билан бир делегат ва КПСС аъзолигига ҳар 70 кандидатдан маслаҳат овози билан бир делегат.

Пленумда область партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Н. Бекаев** «Ўзбекистон КП Марказий Комитети XV пленумининг якунлари ва капитал қурилиш ишларини яхшилаш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XV пленуми қабул қилган қарорлар республика, шу жумладан областимиз бинокорларининг фаолияти учун программа бўлди.

— Партия XXI съездининг техникани тараққий эттириш соҳасидаги қарорларини бажаришда КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми муҳим давр бўлди, — деди докладчи. — Съезд ишлаб чиққан программани муваффақият билан амалга ошира бошлаганлигимиз ҳар биримизни хурсанд қилади.

Тошкент область меҳнаткашлари ҳам етти йиллик план топшириқларини бажариш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 11 ойлик плани муддатидан илгари бажарилди. Давлатга 460 минг тонна пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбурият ортиғи билан бажарилди. Областимиз, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида қўлга киритган муваффақиятлари учун олий мукофот — Ленин ордени билан тақдирланди.

Партия XXI съезди завод, фабрикалар қуриш, борларини реконструкциялаш ҳамда кенгайтириш, колхоз, совхозларни мустаҳкамлаш, янги уй-жойлар, мактаблар, касалхоналар, клублар қуриш экономикамиз барча соҳаларини янада ривожлантиришнинг, аҳоли маданий-маиший эҳтиёжларини қондиришнинг муҳим воситаси деб таъкидлади.

Республикамиз пойтахт областининг бинокорлари олдида катта вазифалар турибди. Етти йил мобайнида 13 миллиард сўм маблағни ўзлаштириш лозим.

Бунчалик катта ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларини бажариш учун партия, совет ва хўжалик ташкилотлари қурилишга раҳбарлик қилишни тубдан яхшилашлари, қурилишнинг ҳамма звенолари фаолиятини зўр бериб активлаштиришлари лозим бўлади. Саноат ва қурилишни бошқариш қайта ташкил этилганлиги қурилишнинг ҳамма соҳаларига раҳбарлик қилишни яхшилашга катта ёрдам берди. Кўпгина қурилиш ташкилотлари йириклаштирилди, уларнинг ишлаб чиқариш техника базаси бир мунча мустаҳкамланди, индустрлаштириш даражаси анча ошди, қурилиш суръати тезлашди, таъминот масалалари яхшиланди.

Ишлар жўнашиб кетганлиги ўз-ўзидан кўриниб турибди. Лекин қўлга киритилган муваффақиятлар бизнинг бор имкониятларимизни тўла ифодалайолмайди. «Республикада капитал қурилишнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги масалани муҳокама қилган Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XV пленуми областимиз қурилиш ташкилотлари ишини, шунингдек, капитал қурилишга қониқарсиз раҳбарлик қилаётганликлари учун область, шаҳар ва район партия комитетларини мутлақо тўғри танқид қилди.

Республика бўйича сарфланадиган капитал маблағларнинг 63 проценти бизнинг область учун ажратилган. Ўтган 11 ой ичида йиллик планнинг 79,2 проценти миқдорида капитал маблағ ўзлаштирилди. Муҳим саноат объектларидан бир қанчаси вақтида фойдаланишга топширилмади. Областимизда ўнлаб корхоналар, цехлар, участкалар қурилаётир. Уларни битказиш ва фойдаланишга топшириш ҳамда уларнинг қанча маҳсулот ишлаб чиқариши давлат планига киритилган. Шунинг учун мана шу битказилиши лозим бўлган объектларга алоҳида эътибор бериш ва кучларни марказлаштириш зарур эди. Ваҳоланки саноат қурилиши суръати капитал маблағ ўзлаштиришнинг ўрта даражасидан ҳам кейинда қолаётир. Область бўйича йиллик умумий капитал қурилиш плани 90,9 процент бажарилгани ҳолда, оғир саноат объектлари қурилишида, бу план атиги 75 процент бажарилганлиги бунинг исботидир.

Кўпчилик қурилиш ташкилотларида давлат интизоми сусайиб кетган. Бунда партия комитетларининг ҳам анча айби борлигини эътироф этиш керак. Улар кўпинча юқори ташкилотларнинг қарорларини бажармайдиган ходимларга нисбатан муросасозлик қилиб келмоқдалар.

Областимиз қурилишларида нотўғри планлаштириш ҳолларини кўп учратиш мумкин. Тошкент Совнархози Ўзбекистон ССР Госпланининг рухсати билан маблағларни кўп объектларга сочиб юбораётир. Масалан, «Ташсельмаш», «Узбексельмаш» ва «Чирчиксельмаш» заводларининг қуюв цехларини реконструкциялаш 4 йилдан бери давом этаётир.

Уй-жойларни фойдаланишга топшириш планининг бажарилмай қолганлигига ҳам кўп жиҳатдан планлаштиришдаги хатоликлар сабаб бўлди. Масалан, бу йил бутун йил давомида битказилиши керак бўлган уйларнинг 40 проценти IV кварталга планлаштирилган. Бундай планлаштириш ва қурилиш ташкилотларининг ишидаги камчиликлар натижасида 11 ой бадалида 194 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилди холос, демак, декабрда яна 124 минг квадрат метр уй-жой топшириш керак.

Етти йилликда областимиз бўйича қурилишда меҳнат унумдорлиги 70 процент оширилиши керак.

Қурилишда меҳнат унумдорлигини ошириш ва сифат кўрсаткичларини яхшилашда илғор иш усулларини қўлланиш, ишни бошдан-оёқ қўлдан чиқарадиган комплекс бригадалар тузиш катта роль ўйнайди. «Узбекшахтострой» трестининг 3-қурилиш бошқармасида коммунист ўртоқ Бусь бошчилигидаги комплекс бригада ойлик топшириқни 220 процентга етказиб бажармоқда.

Қурилиш ишларини ҳар томонлама индустрлаштириш меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг асосий омилидир. Йиғма темир-бетонларни қўлланиш эса индустрлаштиришнинг асосий кўрсаткичидир. Областимизда 10 ойда бажарилган ҳар бир миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари ҳисобидан 88 кубометр йиғма темир-бетон қўлланилди. Уй-жой қурилишида эса бу кўрсаткич 200 кубометрни ташкил этди. Ваҳоланки, Иттифоқ бўйича бу кўрсаткич умуман капитал қурилишда 125 ва уй-жой қурилишида 300 кубометрни ташкил этади. Олдиндан таранг тортилган темир-бетонларни қўлланишда биз айниқса орқада қолганмиз.

Техникадан ёмон фойдаланилаётир. Тошкентда 1958 йили бир башняли кран ҳисобидан 1000 квадрат метр, яъни Москвадагига қараганда уч баравар кам уй қурилган.

Докладчи, қурилиш ишлаб чиқаришини ташкил этишни яхшилашга қаратилган бир қанча конкрет таклифларни пленум муҳокамасига қўйди. Тажриба, саноатда қўлланилаётганидек, трестларда ҳам, қурилишнинг қандай бораётганлиги устидан ишлаб чиқариш-диспетчерлик контроли ўрнатиш зарурлигини талаб этаётир. Халқ хўжалиги кенгаши ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг саноат бошқармаси корхоналарида бинокорлик асбоблари, қулф, зулфин, эшик ва дераза дасталари ҳамда ошиқ-мошиқлари, шунингдек монтаж ишлари учун электротехника материаллари, иккинчи даражали ишларни механизациялаш воситалари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш керак. Ҳамма ресурсларни белгиланган объектларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш учун сафарбар этишни таъминлаш мақсадида Халқ хўжалик кенгашига фойдаланишга топширилиши керак бўлган объектларни олдиндан белгилаб қўйиш вазифаси юклатилсин.

КПСС Марказий Комитетининг қурилиш ташкилотларини йириклаштириш ва мустаҳкамлаш ҳақидаги кўрсатмасини тўла бажарганимиз йўқ.

Докладчи қурилишларнинг ишлаб чиқариш базасини характерлаб берди. «Главстройиндустрия»нинг ташкил этилиши темир-бетон ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятини берди. Аммо қурилиш министрлиги бу ишга кам эътибор бераётганлиги сабабли заводлар имкониятидан тўла фойдаланилмаётир.

Заводлардаги ускуналар техника даражаси жиҳатидан ҳозирги замон талабларидан орқада қолаётир. Ҳар бир кубометр темир-бетон буюмлар учун областимизда мамлакатнинг бошқа йирик заводларидагига нисбатан икки ҳисса кўп меҳнат ва маблағ сарфланаётир.

Шу пайтгача уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилишида деворларни тиклаш учун асосан ғишт ишлатилмоқда. Йирик панеллардан ва йирик блоклардан иморат қуриш амалда қўлланилаётгани йўқ. Уй қуриш комбинатини ишга туширяпмиз, лекин бинокорларимиз эса бу комбинат маҳсулотини ишлатиш учун етарли тажрибага эга эмаслар. Ғовакли ғишт панеллар қўлланилса, ҳар квадрат метр уй қуриш учун меҳнат кунини 2 ишчи кунига ва қурилиш қимматини ҳар квадрат метр учун 1000—1200 сўмга тушириш мумкин.

Кўп йиллардан бери қурилишда инерт материаллари етишмаётир. Инерт материалларни қайта ишлаш яхши йўлга қўйилмаганлиги чиқарилаётган темир-бетонлар сифатига салбий таъсир кўрсатмоқда. Бундан икки йил олдин фойдаланишга топширилиши керак бўлган ғовак бетон цехларининг ҳанузгача ишга туширилмаганлигини фақат Қурилиш министрлиги ходимларининг консерваторлиги билан изоҳлаш мумкин. Прогрессив бинокорлик материали керамзит бизда жуда кам ишлаб чиқарилаётир.

Халқ хўжалиги кенгашининг бинокорлик материаллари корхоналарига жиддий эътироз билдирса арзийди. Ғиштни ҳам ёлчитиб беришса майли эди. Шу ерда ўтирган қурувчилар бошқарма бошлиғи ўртоқ Йўлдошевдан бошқармага қарашли 1, 2, 3, 4, 5-заводлар нима учун паст маркали ғишт ишлаб чиқараётганликларини сўрашлари мумкин. Йиғма темир-бетон ишлаб чиқариш учун зарур бўлган тез қотадиган цемент ҳали кам ишлаб чиқарилаётир.

Иш сифатини яхшилаш учун курашнинг суст олиб борилаётганлиги область, қурилиш ташкилотлари фаолиятидаги жиддий камчиликлардан биридир. Чилонзор массивида ва Оқтепада қурилаётган объектларни текшириш натижасида бир қанча брак ишлар аниқланди.

Лойиҳалаш ишлари жиддий суратда яхшиланиши керак. Саноат қурилиши учун типовой лойиҳаларнинг хиллари жуда оз. Маданий-маиший, уй-жой ва коммунал қурилиш типовой лойиҳалари каталогини ҳам тўлдириш зарур. Шунга қарамай, «Узгипролегпром», «Узгипропишчепром», «Узгипросельстрой» институтлари типовой лойиҳалар тайёрлаш планини атиги 10-30 процентдан бажармоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XII пленуми қишлоқ ва сув хўжалик қурилишига катта эътибор берди. Сув хўжалиги қурилишида камчиликлар жуда кўп. Туябўғиз сув омбори қурилишида ишлаётган экскаваторларнинг бир қисми нормани бажармаётир, автотранспорт ёмон ишламоқда. Ўрта Чирчиқ район партия комитети эса бу масалалар билан шуғулланмаётир, қурувчиларга ёрдам бермаётир.

«Главголодностепстрой» ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришнинг уддасидан чиқаолмаётганлигини нима билан изоҳлаш мумкин? Бу главка 1959 йили 10 минг гектар экиладиган ер очиб бериши керак эди, лекин 7300 гектар ер тайёрлади. Бироқ бу ҳам сифатли тайёрланмаганлиги сабабли давлат комиссияси қабул қилмади. 1960 йилда экин экилиши керак бўлган ерларни очиш ва тайёрлаш юзасидан олиб борилаётган ишлар ёмон аҳволда.

Колхозларимиз бу йил қурилишлар учун 182 миллион сўм сарфлаш мажбуриятини олганлар, 10 ойда шу маблағнинг 80,2 проценти ўзлаштирилди. 1800 та уй, 126 та чорвачилик ва 643 та ишлаб чиқариш бинолари, 78 та маданий-маиший объект ва 343 та силос иншооти қурилди. Областимизда пайчилик асосида тузилган 7 та колхозлараро қурилиш ташкилоти бор. 51 колхозга хизмат қиладиган бу ташкилотлар қурилиш-монтаж ишлари планини 63 процент бажардилар.

Юқори Чирчиқ колхозлараро қурилиш ташкилотида (раиси ўртоқ Эргашев) ишлаб чиқариш базаси яхши йўлга қўйилган. Унинг устахоналарида станоклар бор, ғишт ва оҳак ишлаб чиқариш ҳам ташкил этилган. Афсуски, мана шу ташкилотнинг тажрибаси оммалаштирилмаётир. Янгийўл, Ўрта Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ, Пискент, Гулистон, Боёвут, Бекобод ва Бўстонлиқ районларида шу пайтгача колхозлараро қурилиш ташкилотлари тузилган эмас.

Партия бизга кадрлар билан тўғри ишлаш — ҳар қандай ишда муваффақиятга эришишнинг гаровидир, деб таълим беради. Маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотлари кадрларни жой-жойига қўйиш, уларнинг малакасини ошириш, илғор тажрибаларни оммалаштириш юзасидан сўнгги пайтларда бирмунча иш қилдилар. Аммо умуман олганда, бу соҳадаги ишларни қониқарли, деб бўлмайди.

Қурилиш ташкилотларининг ишчи кучига бўлган эҳтиёжи йил сайин ортиб бормоқда. Шундай бўлишига қарамай, областимиз қурилишларида кадрлар қўнимсизлиги тоқат қилиб бўлмайдиган даражада катта. «Узбекшахтострой» трестига сўнгги 3 йилда 2129 ишчи ёшлар юборилди, булардан ҳозир атиги 297 киши ишлаётир. Трест раҳбарлари ёш ишчиларни уй-жой билан таъминлаш, уларнинг ҳаётий муҳим талаб ва эҳтиёжларини қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилмадилар.

Қурилиш соҳасидаги кўп камчиликлар техника раҳбарлигининг бўшлиги орқасида юз бермоқда. Қурилиш министрлигида, трестлар ва УНРларда бўлар-бўлмасга кадрларни алмаштириш ва бир жойдан-иккинчи жойга қўйиш ҳоллари юз бермоқда.

Биз қурилишлардаги бошланғич партия ташкилотларини ҳамма чоралар билан мустаҳкамлашимиз, уларнинг техникани тараққий эттириш, давлат планларини тўла ва ошириб бажариш учун курашда омманинг чинакам етакчилари бўлишларига эришишимиз керак.

Пировардида докладчи айтдики, ҳозирги пайтда бизнинг ташкилотчилик ва сиёсий ишларимизнинг ҳаммаси капитал қурилиш планларини сўзсиз бажаришга ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишга қаратилмоғи лозим. Шу билан бирга, 1960 йилда ва етти йилликнинг кейинги йилларида олдимизда турган катта вазифаларни бажариш учун ҳозирданоқ тайёргарлик кўриш зарур.

Доклад юзасидан музокаралар бошланади. Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари **П. М. Сазонов** биринчи бўлиб сўз олди. У, шаҳарда капитал қурилишининг аҳволи ёмон эканлигини эътироф этди. Ажратилган маблағларни ўзлаштириш плани, қурилиш-монтаж ишлари топшириқлари бажарилмай қолаётир. «Ташкенткабель», электротехника заводларида, тўқимачилик комбинатида капитал қурилиши айниқса ёмон аҳволда. Бу объектларда план 48—63 процент бажарилди, холос. Уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш ишлари ҳам яхши эмас. 11 ой мобайнида планда белгиланганнинг атиги 50 процентидан сал кўп уй-жой бинолари фойдаланишга берилди.

Ўртоқ Сазонов шаҳар ва район партия комитетлари қурилиш ташкилотларига етарли даражада конкрет ва оператив раҳбарлик қилмаётирлар деб таъкидлайди.

Нотиқнинг фикрича, республика Қурилиш министрлигининг раҳбарлари Ўзбекистон пойтахтидаги қурилишларга, хусусан Чилонзор каби муҳим объектга жиддий эътибор бермаётирлар. Ёрдамчи пудратчилар сонининг кўплиги ишга салбий таъсир кўрсатаётир. Министрлик томонидан тасдиқланган уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш графиги кўпинча бузилмоқда.

«Алмаликсвинецстрой» трестининг бошқарувчиси **Б. Н. Тетевин** ўз нутқида шу нарсани кўрсатиб ўтдики, капитал қурилишидаги иш суръатининг пастлигига, даставвал қурилиш ишлаб чиқариши техника даражасининг етарли эмаслиги сабаб бўлмоқда. Бинокорлик ишларида ҳали ҳам кустарчилик кўп.

Сўнгра ўртоқ Тетевин трест бинокорлик ташкилотлари қандай қилиб кўп қийинчиликларни енгиб, 11 ойлик планни бажарибгина қолмай, балки техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаганлари ва рентабель ишлайдиган бўлиб қолганликлари тўғрисида сўзлаб берди. Сўнгги 4 йил мобайнида қурилишларда меҳнат унумдорлиги 72 процент ошди. Буларнинг ҳаммаси бинокорлик ишларида индустриал методларни кенг жорий қилиш, оғир ишларни комплекс механизациялаш натижасидир.

Материал-техника таъминотидаги жиддий камчиликлар бўлмаганида трест бундан ҳам яхшироқ кўрсаткичларни қўлга киритиши мумкин эди.

Сўнгра ўртоқ Тетевин бинокорларнинг илмий-техника жамияти фаолиятидаги камчиликларга тўхталади.

Чирчиқ шаҳар партия комитетининг секретари **Ю. А. Туданов** сўз олади. Унинг фикрича, асосий камчилик шундаки, ишлаб чиқаришни бошқариш ёмон ташкил этилган. Қурилиш-монтаж ишларининг борииши устидан оператив контроль олиб борилмайди. Кейинги йилларда ишлаб чиқаришни ташкил этиш қурилиш техникасининг ривожланиш даражасидан орқада қолди. Қурилиш трестлари ва бошқармаларида барча материал ресурсларини тақсимлаш билан шуғулланадиган ҳамда бинокорлик ишларининг бориши устидан контролликни амалга оширадиган махсус бўлимлар йўқ. Нотиқнинг фикрича саноат корхоналарининг тажрибаси асосида қурилиш трестлари ва бошқармаларида ишлаб чиқариш-диспетчерлик бўлимлари ташкил этиш ва улар зиммасига юқоридаги вазифаларни ҳал қилиш масъулиятини юклаш зарур.

«Средазтрансстрой»нинг 8-участкаси бригада бошлиғи **Ф. И. Рефлин** комплекс бригада ташкил этиш тажрибаси билан ўртоқлашди. Бундай бригадада ғишт терувчи ҳам, дурадгор ҳам, сувоқчи ҳам, ёрдамчи ишчилар ҳам бўлади. Бригада аъзоларининг кўпчилиги бир неча хил касбни эгаллаган. Меҳнат унумдорлигини анча оширганлиги, бажарилаётган иш сифатини яхшилаганлиги учун бригадага ҳақли равишда коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли унвон берилди. Бригаданинг ҳамма аъзолари институтда, кечки ишчи-ёшлар мактабида ўқийди, сиёсий тўгаракларда қатнашади.

704—УНР бошлиғи **В. В. Шильдинер** Бекобод цемент комбинатининг иккинчи технологик линияси ишга туширилганлигини пленумга маълум қилди. Энди комбинат қуввати икки баравардан ҳам кўпроққа ошади, бу эса республикада бинокорлик ишларини янада кенг қулоч ёздириб юбориш учун янги имкониятларни очади.

«Узгидроэнергострой» трестининг бошқарувчиси **Л. Ф. Пожаров** сўзга чиқиб, трест ишидаги жиддий камчиликларни тан олди.

— Ана шу камчиликларнинг юз беришига кўп жиҳатдан биз, трест раҳбарлари ва бинокорлик ташкилотлари айбдордир, — деди ўртоқ Пожаров. — Биз ҳали ишлаб чиқаришни ва социалистик мусобақани ташкил этиш, кадрлар тайёрлаш масалалари билан суст шуғулланмоқдамиз.

Сўнгра ўртоқ Пожаров планлаштирувчи органлар ҳамда лойиҳалаш ташкилотлари ишларини тартибга солиш, шунингдек материал-техника таъминотини яхшилаш зарурлигини таъкидлаб ўтди.

Чирчиқ шаҳридаги 160-қурилиш тресгти пардозловчилар бригадасининг бошлиғи **Клавдия Монахова** трибунага чиқади. У, коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни олиш учун курашаётган ўз бригадасининг ишлари ҳақида сўзлайди. Бригада ойлик планларни муттасил 125—130 процентга етказиб бажариб келмоқда.

Нотиқнинг фикрича, планлаштириш ташкилотларининг қистови асосида трест коллективининг кучларини жуда кўп объектларга бўлиб юборилиши мутлақо нотўғри. Шунинг натижасида бир йилда қуриб битказиладиган объектлар икки-уч йилга чўзилиб кетаётир. Шунингдек, йил мобайнида планларнинг қайта-қайта ўзгартирилиши, трестга кўпинча лойиҳа-смета ҳужжатлари ва материаллар билан таъминланмаган объектларнинг берилиши ҳам ишнинг белига тепаётир.

Меҳнатга нарядсиз ҳақ тўлаш системаси ва бригадаларни хўжалик ҳисобига ўтказиш—прогрессив усулдир, дейди ўртоқ Монахова. Лекин Қурилиш министрлиги меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бу формасини жорий этишга ёрдам бериш уёқда турсин, аксинча унга тўсқинлик қилди.

Юқори Чирчиқ район партия комитетининг секретари **Й. Иброҳимов** район колхозларида ишлаб чиқариш, маданий-маиший ҳамда уй-жой биноларини қурилиши қандай олиб борилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди.

— Колхозлараро қурилиш кенгашларини ташкил этиш тажрибаси ўзини оқлаётир, — дейди ўртоқ Иброҳимов. — Лекин биз ёрдамга муҳтожмиз, афсуски бизга кам ёрдам беришаяпти.

Нотиқ, қишлоқда қурилиш ишларини ҳозирдагидек 5—6 та эмас, балки битта ташкилот олиб бориши зарур деб таъкидлайди.

Музокараларда, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрининг ўринбосари **И. В. Марценюк**, Тошкент Халқ хўжалик кенгаши бинокорлик материаллари саноати бошқармасининг бошлиғи **Й. М. Йўлдошев** ўртоқлар ҳам сўзладилар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **М. А. Абдураззоқов** нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди.

Пленум область партия комитетининг секретари **С. М. Веселов**нинг область партия комитетининг VIII пленуми қатнашчилари томонидан айтилган танқидий мулоҳазалар ва таклифлар асосида қилинган ишлар ҳақидаги ахборотини эшитди.

Пленум ишларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов,** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **Ё. Насриддинова,** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари **А. Н. Рудин,** Ўзбекистон ССР Госплани раиси **С. Зиёдуллаев** ўртоқлар қатнашдилар.

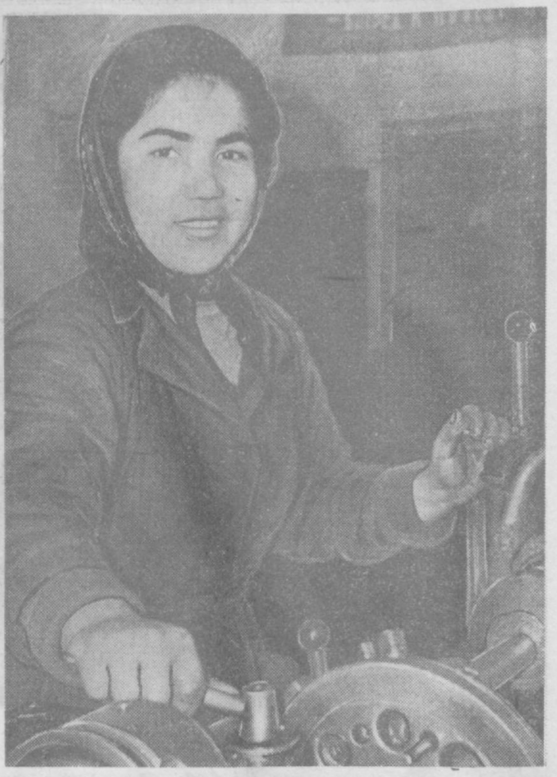

Ойша Ғафурова бундан тўрт йил аввал Тошкентдаги 13-ҳунар мактабини муваффақиятли тамомлаб «Ташавтотрактородеталь» заводига токарь бўлиб ишга келган эди. Шундан буён у ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил равишда ошириб бажариб келаётир. Комсомол аъзоси 1-механика цехининг токари Ойша Ғафурова ҳозир 1960 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Суратда: ўртоқ О. Ғафурова токарлик станогини бошқармоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

Иқтисодий анализ ҳақида китоб

Етти йиллик планнинг улуғвор вазифаларини амалга ошириш халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги ички жамғарма резервларини сафарбар қилиш ва улардан самарали фойдаланишни талаб қилади. Ҳаммаси бўлиб етти йилликда саноатда, транспортда, қурилишда ва совхозларда маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига 850 миллиард сўм даромад олинади, шундан 650 миллиард сўми социалистик саноатимиз зиммасига тушади.

Ички жамғарма резервларини аниқлашда, маҳсулот таннархини тобора камайтира бориш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва иқтисодий тежашни самарали амалга оширишда ҳар бир корхонанинг хўжалик фаолиятини анализ қилиш катта аҳамиятга эгадир. Анализ корхоналарда хўжаликни бошқаришдаги камчиликларни тугатишда муҳим роль ўйнайди.

Ўзбекистон Давлат нашриёти томонидан яқинда нашр қилинган А. М. Айрумовнинг «Саноат корхоналари хўжалик фаолиятининг анализи»[1] номли китоби ана шу муҳим масалага бағишланган.

Китобда хўжалик фаолиятини анализ қилиш методлари машинасозлик корхоналари мисолида берилади. Китобнинг биринчи бобида хўжалик фаолиятини анализ қилишни ташкил этиш ва унинг методлари билан таништирилади. Ишлаб чиқариш программасини бажаришга бағишланган иккинчи бобда ялпи маҳсулот тайёрлаш планининг бажарилиши, маҳсулот чиқаришда ритм, ассортимент ва маҳсулот сифати, бракка қарши кураш тадбирларини анализ қилиш йўллари кўрсатилади.

Ишлаб чиқариш программасини бажаришда муҳим факторлардан бири меҳнатни тўғри ташкил қилиш ва унинг унумдорлигини оширишдир. Китобнинг учинчи бобида ана шу масалаларни анализ қилиш усуллари баён қилинади. Китобда маҳсулот таннархини таҳлил қилишга катта ўрин берилган, бунда автор таннархнинг ҳар бир элементини (моддий сарфлар, устама харажатлар ва бошқалар бўйича) анализ қилиш йўллари билан таништиради.

Бундан ташқари китобда асосий ишлаб чиқариш воситаларидан фойдаланиш, маҳсулотни реализация қилиш ва фойда олиш, корхонанинг молиявий аҳволини анализ қилиш йўллари ифодалаб берилади. Китобда келтирилган бир қанча жадваллар анализ қилиш методларини чуқур тушунишга ёрдам беради.

Лекин асарда ана шу кўрсатилган муваффақиятлар билан бир қаторда айрим камчиликлар ҳам бор. Китобнинг биринчи бобида бухгалтерия ҳисоботлари ҳақида тўлароқ маълумот берилмаган. Шунингдек, автор бир қатор саҳифаларда китобнинг оммабоп характерини унутиб қўяди. Чунончи айрим иқтисодий терминларга изоҳ берилмайди (масалан, дебитор ва кредитор қарзлари, рентабеллик, амортизация ва бошқалар).

Китобда тўла ёритилмаган масалалар ҳам бор. Масалан, бюджетга тўланадиган фойдалардан ажратмаларнинг тўғри ҳисобланганини текшириш юзаки ёритилган. Маълумки, пландан ортиқча фойдадан бюджетга тўланадиган ажратмаларни ҳисоблашдан олдин, ундан корхона фонди, уй-жой қурилиши, Бутуниттифоқ мусобақа ғолибларига мукофотлар ва бошқа харажатлар чегириб олиниши керак. Автор бу масалаларни ёритмаган. Бундан ташқари китобнинг биринчи ва бошқа бобларида саноат корхоналари хўжалик фаолиятларини анализ қилишнинг иқтисодий аҳамиятини кўрсатиш учун республикамиздаги анализ иши яхши йўлга қўйилган корхоналар эришган муваффақиятлар, анализ натижасида топилган камчиликлар ҳақида мисоллар келтирилса, асарнинг қиммати янада ортган бўлар эди. Лекин кўрсатилган камчиликларга қарамасдан, китоб хўжалик ходимларига, бухгалтерларга, экономистларга, иқтисодий олий ўқув юртлари ва техникум студентларига саноат корхоналари хўжалик фаолиятининг анализи фанини ўрганишда яхши қўлланма бўлиб хизмат қилиши мумкин.

[1] **А. М. Айрумов.** «Анализ хозяйственной деятельности промышленного предприятия» Госиздат, 1959 г.

Х. СОБИРОВ,
Иқтисод фанлари кандидати.

Ҳамза Ҳакимзода юбилейи олдидан

Янги илмий асарлар

Шу кунларда республикамизда ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий юбилейини нишонлашга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг илмий ходимлари шоирнинг барча асарлари бўйича катта библиографик китобни нашрга тайёрладилар. Бу китоб юбилей кунларида чиқарилади. Шунингдек, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг ҳаёти, ижодий фаолияти, у яшаган ва ижод этган даври тўғрисида ёзилган илмий мақолалар тўплами ҳам нашр этилади.

Институт ўзбек адабиёти секторининг планига кўра, адабиётшунос олимлардан Воҳид Зоҳидов, Ҳомил Ёқубов, Азиз Қаюмов, Ҳафиз Абдусаматов, Лазиз Қаюмов ва бошқа илмий ходимларнинг шоир Ҳамза Ҳакимзода ижодиётининг аҳамияти, унинг дунёқараши ҳақидаги мақолалари республика газета ва журналлари саҳифаларида эълон қилиниши кўзда тутилган. Юбилей кунига шоирнинг тўлиқ танланган асарлар тўплами босмадан чиқади. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг рус, тожик, қорақалпоқ ва бошқа тилларга таржима қилинган асарларининг тўпламлари ҳам нашр этилади.

Шоирнинг юбилейи муносабати билан институт адабиёт музейи бўлимининг илмий ходими ўртоқ А. К. Воротникова Ҳамзага бағишланган плакат тузди. Етти минг нусхада нашр этилган бу плакатда шоир Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг илм, мактаб, тарбия ҳақидаги шеърларидан намуналар берилиб, буларга қизиқарли иллюстратив расмлар ҳам илова этилган. Юбилей олдидан институт адабиёт музейининг ходимлари Ҳамза Ҳакимзоданинг ҳаёт йўлини, ижодий фаолиятини акс эттирувчи кўчма виставка ташкил этдилар.

М. ҲУСАИНОВ.

Совет Конституцияси қуёши остида

Суратда: Долимовлар оиласи.

ЛАВҲА

МИЛЛИОНЛАРЧА ХОНАДОНЛАРНИНГ БИРИ

Бу катта оила аъзоларининг қайси бириси билан суҳбатлашманг, халқимизга завқ билан меҳнат қилиш, илм чўққиларини эгаллаш ва роҳат қилиб дам олиш ҳуқуқини берган Конституциямизга нисбатан тўлиб-тошган миннатдорчилик туйғуларини туясиз, партия ва ҳукуматимиз шаънига чин кўнгилдан айтилган раҳматларни эшитасиз.

Биз шу оиланинг аъзоларидан бири — Субитой Долимович Долимов ҳузуридамиз. Редакциядан келганлигимизни ва шу хонадон ҳақида газетанинг байрам сонига материал уюштирмоқчи бўлганлигимизни айтганимизда, у киши бироз ўнғайсизланди: «Бизнинг оила мамлакатимиздаги мингларча, миллионларча оилаларнинг бири. Унинг бошқа кўпчилик оилалардан ўта фарқ қиладиган ери йўққу...»

Дарҳақе шундай. Бу хонадоннинг ҳаёт йўли бошқаларникидан унчалик фарқ қилмайди. Долим ака ва Марзия холалар хонадони революциягача ўзбек элининг аксари оилалари қатори иқболи забун, саводсиз, аммо илму маърифатга чанқоқ оилалардан эди.

Улуғ Октябрь қуёши барча ўзбек хонадонлари қатори Долим акалар оиласини ҳам нурафшон этди, илму маърифатга кенг йўл очиб берди. Илмнинг қадрини яхши билган Долим ака фарзандларини ўқитди.

Ўғли Нўъмон аввал ўрта мактабда, сўнг кечки педагогика институтининг география факультетида ўқийди. 1935 йилдан бошлаб Ўрта Осиё Давлат Университетида географиядан дарс бера бошлайди. Шу йилларда аспирантурадаги ўқиши ҳам давом этади. 1943 йили оилада қувончли ҳодиса юз берди: Нўъмон Долимов Нурота тоғларининг географик хусусиятларига бағишланган диссертация ишини муваффақиятли ёқлайди. Ўз соҳасининг етук олими доцент Нўъмон Долимович 1950 йиллардан бери САГУнинг география факультетида деканлик вазифасини ўтамоқда.

Республикамизда Субитой аканк танимаган бирорта йирикроқ адабиётчи ва танқидчи йўқ дейилса муболаға бўлмас. Мана 35 йилдирки, Субитой ака ўрта мактаб ва олий ўқув юртларида ёш авлоднинг дили ва шуурини илм зиёси билан ёритиб келмоқда. У ўзининг самарали фаолияти йилларида минглаб шогирдлар тарбиялаб етиштирган. Унинг шогирдлари орасида атоқли олимлар, етук тадқиқотчилар кўп. Ёши элликлардан ошган бўлса ҳам йигитлардек серғайрат ва жўшқин, камтар ва ширинсухан бу кишида ҳали яна юзларча, мингларча шогирд тарбиялаш азми, адабиёт фанимизни янги тадқиқотлар билан бойитиш жазми бор. Субитой Долимов Огаҳий поэзиясига бағишланган диссертациясини ёқлаш арафасида.

Тошкент Давлат медицина институтида 1933 йилдан бери ишлаб келаётган талантли ва тажрибали ўқитувчилардан бири, топографик анатомия кафедрасининг доценти Султон Долимов ҳам шу хонадон аъзоларининг бири. Султон Долимов ҳозир докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Зиёд Долимов биографияси ҳам бошқаларникидан унча фарқ қилмайди. Ўрта мактаб, САГУнинг кимё факультети, сўнг Тошкент Давлат медицина институтида ўқиш. Кейин уруш йиллари. Бошқа ога-инилари қатори Зиёд Долимович ҳам Ватанимизнинг муътабар ерини, халқимизнинг эрку озодлигини ёвуз душмандан ҳимоя қилишда фидокорлик кўрсатди. Музаффар байроғимизни Берлин Рейхстаги қуббасига тикканлар орасида майор Зиёд Долимов ҳам бор эди. Эндиликда медицина фанлари кандидати, доцент Зиёд Долимович Долимов Тошкентдаги врачлар малакасини ошириш институтида директор бўлиб ишламоқда.

Фотима ва Мастура шу хонадоннинг кенжатой аъзолари. Улар ҳам олий маълумот олиб, бир неча йиллардан бери халқимизга хизмат қилиб келмоқдалар. Фотима опа 1-шаҳар шифохонасида врач. Унинг қўлидан шифо топганларнинг, унга юрак сўзлари билан миннатдорчилик билдираётганларнинг сон-саноғи йўқ. Мастура эса Энгельс номли ўрта мактабда физикадан дарс беради.

Хонадоннинг қарийб ҳамма аъзолари кексаларимиз тили билан айтганда, ували-жували бўлишган. Уларнинг бола-чақалари ҳам илм олиш ҳуқуқидан тўла баҳраманд бўлиб, ўз навбатида халқимизга хизмат қилмоқдалар. Субитой аканинг тўнғич қизи Муяссархон ота изидан бориб, ўрта мактабда тил ва адабиётдан дарс бермоқда. Қумрихон эса, икки йилдан бери Оҳангаронда врач бўлиб ишлаётир. Нуъмон аканинг фарзандлари Тўра ва Севархонлар, Субитой аканинг ўғил-қизлари Шамси, Улуғбек, Лолахонлар республикамизнинг олий ўқув юртларида ўқимоқдалар.

Оила ҳаётининг қисқача тарихи, хонадон ҳақидаги маълумот шу. Бу хонадоннинг бошқалардан ўта фарқи йўқ. Қувонарли ери ҳам шундаки, бундай маданий ва фаровон оилалар, пири-бадавлат хонадонлар республикамиз ва мамлакатимизда мингларча, миллионларча. СССР Конституциясининг ажойиб меваларидан бири мана шу.

В. АБДУЛЛАЕВ.

РОҲАТ ВА ФАРОҒАТДА

Колхоз партия ташкилотининг секретари Фозил Мадалиев билан правление идораси олдида суҳбатлашиб турардик. Шу пайт ёши қирқлардан ошган, ногирон бир киши келиб, раисни сўради.

— Абдулла Ҳиндистон деган юртга виставкага бормоқчи эмиш, — сўради у. — Ростми, хайрлашай деб келган эдим.

— Овора бўлиб нима қилар эдингиз,—ҳозиллашди партком. — Сиздан у киши гина қилармиди.

— Ахир, гап деган бундай бўлмайди-да, ўғлим, — ўпкаланиб гапирарди бояги киши. — Колхозимизни тебратиб, ҳаммамизга бошқош бўлиб турган киши у.

— Раис идорада, бемалол кираверинг, — жавоб берди партком. — Қайтишингизда бир йўла Абдураззоққа учрашиб, ғаллангизни, мойингизни ҳам олиб кетинг, машинага ортиб берамиз.

— Меҳнат кунларига бериладиган авансми?

— Йўғ-е, — деб жавоб берди партком, — бу киши колхозимиз пенсионерларидан Асад Саидов бўладилар. Бизда кексайиб, меҳнат қобилиятини йўқотиб қўйганларга жамоат ёрдам кассаси орқали ёрдам бериб турилади. Ҳа, кексайиб қолганлар, қариялар эндиликда бундан буёнги турмушим қандай ўтаркин, деб қайғиришмайди.

Парткомнинг айтишига қараганда, колхозда пенсионерларнинг сони 90 га яқин экан. Буларга ҳар ойда 60 килограммдан буғдой, эҳтиёжига яраша ёғ, чой ва бошқа озиқ-овқатлар бериб турилади. Шунинг учун ҳам бу колхоз кексалари қарилик нима эканлигини билмасдан, роҳат-фароғатда яшамоқдалар.

Колхоз қишлоғининг маданияти ҳавасингизни келтиради. Бу хўжалик йил сайин деҳқончиликдан даромадни ошираборнб, колхозчиларнинг турмуши фаровонлашиб бормоқда.

Колхоз ўтган йили пахтачилик ва хўжаликнинг бошқа тармоқларидан 13 миллион сўмдан ортиқ даромад қилган, колхозчиларнинг ҳар бир меҳнат кунига 12 сўмдан пул, ғалла ва бошқа нарсалар тақсимланган эди. Коллектив хўжалик аъзоларининг етти йилликнинг биринчи йилидаги меҳнатлари янада баракали бўлди. Бу йил 1350 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта топширилиб план анча ортиғи билан бажарилди. Боғдорчилик, чорвачилик, асаларичилик ҳам анча ривож топиб, колхоз даромадига-даромад қўшди.

— Бу йил кам деганда 16 миллион сўм даромад қилишни, колхозчиларнинг ҳар бир меҳнат кунига кам деганда 19 сўмдан пул ва ғалла тақсимлашни мўлжаллаб турибмиз,— дейди колхоз раиси ўртоқ Абдулла Ортиқов.

Ҳақиқатан ҳам бу, хўжалик аъзоларининг меҳнати, турмушининг афзаллигини кўрсатмайдими? Колхоз қишлоқларини айланар экансиз, янги типда қурилган турар-жой бинолари, медпункт, туғруқхона, ўрта ва тўлиқсиз ўрта мактаб бинолари, клуб ва бошқа маданий бинолар колхоз қишлоғининг ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Телевизорга, радиоприёмникка эга бўлмаган хонадонни учратаолмайсиз. Хуллас, ҳар бир киши социалистик тузум, коллектив хўжалик яратиб берган афзалликлардан баҳраманд бўлиб, роҳат ва фароғатда турмуш кечирмоқда. Буларнинг ҳаммаси Совет Конституцияси берган эркинлик, озодликнинг қувончли самарасидир.

Н. РИХСИЕВ.

Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз.

Қариялар колхоз клубига тез-тез келиб турадилар. Газета ва журналлардаги янгиликлар билан танишиб, кино ва концертлар кўрадилар. Суратда: кекса колхозчи Қамбар ота Ҳожиматов қарияларга Совет Армияси сафида хизмат қилаётган неварасидан келган хатни ўқиб бермоқда.

В. Салов фотоси.

БАҲРАМАНД БЎЛМОҚДАМИЗ

Бизнинг Конституциямиз жаҳонда энг демократик Конституциядир. Унда ҳар бир совет кишисининг жуда катта ҳуқуқлари олтин ҳарфлар билан ёзиб қўйилган.

Меҳнат қилиш бизга берилган ана шундай катта ҳуқуқларнинг бирндир. Озод меҳнат қучоғида ишлаётган совет кишилари мамлакатимиз куч-қудратини янада мустаҳкамлаш, унинг халқаро обрўсини ошириш, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлигини янада яхшилаш йўлида олиб борилаётган курашда ажойиб қаҳрамонлик намуналари кўрсатмоқдалар.

Москва темир йўли Сортировочная станцияси коллективининг ташаббуси билан коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун кураш бошланиб кетди. Кўпчилик қатори бизнинг 7 кишидан иборат бригадамиз аъзолари ҳам ана шу шарафли номни олишга аҳд қилдилар.

Сўзимизнинг устидан чиқиш учун қатъий кураш бошлаб юбордик. Ҳар бир ишчининг бригадада қандай операцияларни бажариши лозимлигини белгиладик. Иш жойини доимо тоза сақладик, машиналар ва агрегатлар қаровини анча яхшиладик. Машиналар унча-мунча бузилиб қолган ҳолларда эса слесарларни чақириб ўтирмасданоқ, ўзимиз тузатдик. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш планларини бажариш юзасидан зиммамизга олган мажбуриятни анча ошириб адо этишимизни таъминлаяпти. Бригадамизда шу йилнинг ўтган ойлари ичидаги иш кўрсаткичи ўртача ҳисобда 250 процентни ташкил этди.

Заводда биринчи бўлиб бригадамизга коммунистик меҳнат бригадаси номи берилди. Бу ном зиммамизга янада каттароқ ва масъулиятли вазифа юклайди.

Бригадамизнинг барча аъзолари ўзларининг сиёсий ва билим даражаларини ошириш устида ишламоқдалар. Виталий Климентьев ва мен Ўрта Осиё Политехника институтида сиртдан ўқияпмиз. Раик Халилов эса Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида сиртдан таълим олмоқда.

СССР Конституцияси берган меҳнат қилиш ва билим олиш ҳуқуқидан баҳраманд бўлаётган бригадамиз аъзолари етти йиллик планини муддатидан илгари бажариш ишига оз бўлса ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун янада зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Г. МИКЛЯЕВ,

«Ташсельмаш» заводи 10- цех коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи.

Суратда: (чапдан) бригада бошлиғи Г. Микляев ва бригада аъзоларидан Р. Халилов, В. Котов, В. Циганов ва Н. Пучков ўртоқлар тайёрланган деталнинг сифатини текширмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Партия ва совет ҳукуматимиз ғамхўрлигининг ёрқин ифодаси

СССР Конституциясига мувофиқ Совет кишилари дам олиш ҳуқуқига эгадирлар. Меҳнаткашларнинг дам олишлари учун мамлакатимизда бениҳоя катта моддий ва маънавий имкониятлар яратилган. Областимиз меҳнаткашларидан 9225 киши курорт ва санаторийларга юборилди, 21500 киши дам олиш уйларида ҳордиқ чиқарди.

Бундан ташқари областимиздаги йирик корхоналар ҳузурида кечки санаторийлар ташкил қилинган. Бундай санаторийларда ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда дам оладилар. Бунинг учун эса бу йил 1 миллион 934 минг сўм сарфланди. Пионер лагерлари ва санаторийларда меҳнаткашларнинг неча минглаб болалари дам олди. Ҳомиладор оналарга янги туғилган болаларга бир йилнинг ўзида 50 миллион 883 минг сўм нафақа тўланди.

БИЛИМ ОЛИШ ҲУҚУҚИДАН БАҲРАМАНДМИЗ

Партия ва ҳукуматимиз совет ёшларининг билим олишлари, коммунизм қурувчи актив курашчи — етук мутахассис бўлиб чиқишлари учун доимо ғамхўрлик қилиб, ҳамма шароитларни яратиб берганлар. Конституциямиз саҳифаларига: «СССР гражданлари билим олиш ҳуқуқига эгадирлар» деган сўзлар олтин ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг фарзандларига бу ҳуқуқдан фойдаланиш учун минглаб мактабларни, юзлаб институт ва техникумларни, ўнлаб университетлари очиб қўйибди.

Партия ва ҳукуматимиз мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш масаласига доимо катта эътибор бериб келаётирлар. Кейинги бир йилнинг ўзидаёқ бу ҳақда қонунлар, қарорлар қабул қилинди, олий ўқув юртларига қабул қилишнинг янги тартиблари жорий қилинди. Биз ана шу қулайликлардан баҳраманд бўлиб, ёш авлодни тарбия қилувчи педагоглар бўлиб етишиш мақсадида аъло баҳолар билан ўқишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Раъно ИКРОМОВА,

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг Сталин стипендиати.

Галина САВЕЛЬЕВА,
Сафар ЎТАНОВ,
шу институтнинг аълочи студентлари.

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯНИНГ БУЮК ҲАЁТИЙ КУЧИ

Бугун совет халқи Конституция кунини байрам қилади. Ўтган йиллардагидек бу йил ҳам совет кишилари бу кунни меҳнат ғайрати ва сиёсий кўтаринкилиги ошган, совет социалистик тузумининг куч ва қудрати тобора ўсиб бораётган бир вазиятда нишонламоқдалар.

Совет халқи шонли Коммунистик партия раҳбарлиги остида ўз социалистик Ватанининг шон-шуҳратини ошириш учун олиб борилаётган курашда янгидан-янги ғалабаларга эришмоқда. Мамлакатимиз меҳнаткашлари Совет Конституцияси байроғи остида СССРда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминладилар. Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи ўз ривожланишининг янги босқичига — коммунистик жамият қурилишининг кенг авж олдирилган даврига қадам қўйди.

Совет Иттифоқидаги барча халқлар сингари, бу йил Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашлари ҳам хўжаликнинг барча соҳаларини ривожлантиришда жуда катта муваффақиятларга эришдилар. Республика саноати 11 ойлик ишлаб чиқариш программасини муддатидан олдин бажарди. Республика пахтакорлари мамлакатимизда пахта учун олиб борилаётган кураш тарихида унутилмас саҳифа очди. Жонажон Ватанга 3 миллион 122 минг тонна «оқ олтин» сотилди.

Меҳнатда қозонилган муваффақият шуҳрат келтирди. СССР Олий Совети Президиумининг шу йил 28 ноябрдаги Фармони билан Тошкент ва Самарқанд областлари пахта етиштиришни кўпайтиришда эришган жуда катта муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланди.

СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинганидан буён 23 йил ўтди. Бу йиллар жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган воқеаларга тўлиб-тошган йиллар бўлди. Бу йиллар мобайнида социализм бир мамлакат доирасидан чиқиб, қудратли жаҳон системасига айланди. Коммунистик жамият қуриш Коммунистик партия ва совет халқининг бевосита амалий вазифаси бўлиб қолди.

КПСС XXI съезди Совет Иттифоқи ҳаётида, шунингдек СССРнинг халқаро аҳволида юз берган муҳим сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларни ҳисобга олиб, ҳозир амалда бўлган СССР Конституциясига айрим ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш вазифасини олдинга сурди.

Совет Конституцияси—совет халқи барча қатламларининг маънавий ва сиёсий жиҳатдан бирлашганликларидан далолат беради. Партия, ҳукумат ва бутун совет халқининг бирлиги совет жамиятининг асосий ҳаракатлантирувчи кучларидан биридир. Жамият синфий қарама-қаршиликларга тўлиб-тошган, оз сонли, юқори мавқели бир ҳовуч империалист текинхўрлар пролетариатга қарама-қарши турган капиталистик давлатларнинг Совет кишиларининг монолит бирлигига, улар Коммунистик партия теварагига маҳкам жипслашганликларига ҳаваси келади. Буржуа конституциялари капиталистларнинг манфаатини кўзлайди, буржуазиянинг устунлигини ҳимоя қилади.

Ғарбий Германия милитаристлари Бонн конституцияси деб аталган конституция байроғи остида немис ишчилар синфининг илғор отряди—Германия коммунистик партиясининг фаолиятини тақиқладилар. Қонҳўр Франко Испанияси, Греция ва бошқа капиталистик мамлакатларда прогрессив кучлар қаттиқ таъқиб остига олинмоқда. Буржуа демократияси мамлакатларида прогрессив ташкилотларни таъқиб остига олиш, тинчлик тарафдорларидан ўч олиш оддий ҳолат ҳисобланади.

Совет демократиясининг буюк устунлиги буржуазиянинг сохта демократияси билан солиштирилганида айниқса яққол намоён бўлади. Совет демократияси ишчилар синфи диктатурасига, халқ хўжалигининг социалистик системаси ва ишлаб чиқариш қуроллари ҳамда воситаларига бўлган социалистик мулкчиликка асосланган. Совет демократияси эксплуатациянинг ҳар қандай кўринишига йўл қўймайди. У пролетар интернационализми, СССР халқлари ўртасида қардошларча дўстлик ғоялари билан суғорилган.

Коммунистик партия совет демократиясини янада ҳар томонлама ривожлантириш чораларини кўрмоқда. Социалистик демократиянинг ҳар томонлама ривожлантирилиши Совет давлатининг ҳозирги босқичидаги асосий белгиси ҳисобланади.

Фақат шуни кўрсатиб ўтиш кифояки, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС XXI съездида қилган доклади тезисларини муҳокама қилишда 70 миллиондан ортиқ киши қатнашди, 5 миллионга яқин киши ўз таклиф ва мулоҳазаларини баён этди.

Совет демократиясини янада ривожлантириш юзасидан партия ва ҳукумат томонидан амалга оширилган тадбирлар қуйидан бўладиган ташаббусни ошириш учун янада кўпроқ қулай имкониятлар яратиб берди, СССРдаги барча халқларнинг ижодий кучини ошириб юборди.

СССР Олий Совети 1959 йилнинг октябрида СССР Олий Советининг депутатини чақириб олиш тартиби ҳақидаги Қонунни қабул қилди. Бу Қонун депутатнинг сайловчилар олдидаги масъулиятини гарантиялайди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1959 йилнинг ноябрида бўлиб ўтган учинчи сессияси Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатини чақириб олиш тартиби ҳақидаги Қонунни қабул қилди.

СССРда меҳнаткашлар депутатлари Советларининг 2 миллион кишига яқин депутати бор. Фақат Ўзбекистон ССРнинг ўзида 1959 йили республика Олий Совети ва маҳаллий Советларга 60 мингга яқин киши депутат қилиб сайланди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми совет демократиясини янада ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг кенг оммасини давлатни бошқаришга жалб қилиш мақсадида ўтган сайловларда республика маҳаллий Советларига вакиллар сонини кўпайтирди. Меҳнаткашлар депутатлари Советларида ишчилар, колхозчилар, меҳнаткаш зиёлиларнинг вакиллари, турли миллат кишилари ишлайдилар.

Совет халқларининг дўстлиги Коммунистик партия томонидан қўлга киритилган жуда катта муваффақиятлардан бири ҳисобланади. Мамлакатимиздаги Советларнинг миллий состави бу дўстликдан далолат беради. Мисол учун, Ўзбекистон ССР Олий Советининг миллий составини олиб кўрайлик. Республика Олий Советининг 477 депутати орасида 325 ўзбек, 62 рус, 33 қорақалпоқ ва бошқа миллатларнинг 57 вакили бор. Ўзбеклар ва руслар, тожиклар ва украинлар, яҳудийлар ва қозоқлар ҳамда бошқа миллат кишилари қўлни-қўлга бериб бирдамлик билан совет давлатини бошқармоқдалар.

СССР Конституцияси гражданларга меҳнат қилиш, дам олиш, қариганда, шунингдек касал бўлган ва меҳнат қилиш қобилиятини йўқотганда моддий жиҳатдан таъминланиш, билим олиш ҳуқуқини, эркаклар билан хотин-қизларнинг тенг ҳуқуқлилиги, сўз, матбуот, йиғилиш ва митинглар ўтказиш, кўча намойишлари қилиш ва бошқа ҳуқуқ ҳамда эркинликларни беради.

СССР Конституцияси тинчлик, демократия ва социализм байроғидир. Асосчиси В. И. Ленин бўлган Совет давлати ўзининг ташқи сиёсатида тинч, тотув яшаш сиёсатини оғишмай амалга ошириб келди ва келмоқда. Коммунистик партия ва Совет давлатининг бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатларига қилган тарихий сафарининг якунлари Совет давлати тинчлик сиёсатининг яна бир намойиши бўлди. Н. С. Хрушчевнинг докладларида ва сўзлаган нутқларида ленинча тинч, тотув яшаш сиёсати янада ривожлантирилди.

Совет халқи Совет Конституцияси байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида ижодий куч ва ғайратга тўлган ҳолда коммунизмнинг юксак чўққиси томон ишонч билан олға бормоқда.

Ш. ЎРАЗАЕВ,

юридик фанлар кандидати, доцент.

БАХТИМИЗ ҚОНУНИ

Улуғ Октябрь инқилоби бўлмаганида биз ўзбек аёлларининг ҳоли нима кечарди, деб баъзан ўй суриб кетаман. Ана шунда ҳозирги тинч, тўқ турмушимиз, эркин ҳаётимиз, бир-биридан меҳрибон кишиларимиз, она-Ватаним яна ҳам азиз, яна ҳам муқаддас бўлиб туюлади. Ўзбек аёлларининг инқилобгача кечирган оғир турмуши ҳаммага аён.

Совет даврида хотин-қизларнинг хайрли ишлари бутун дунёга тарадди. Ўзбек хотин-қизларининг бахти ва иқболи ҳақида ҳар қанча гапирсанг озлик қилади. Ана шу ёрқин турмушимизни ифодаловчи, биз аёлларнинг бошини кўкка етказган ва барча ҳуқуқларимизни муҳрлаб, қонун билан мустаҳкамлаган бахт китоби — Конституция номини бугун миннатдорчилик билан тилга оламиз.

Мен 11 фарзанднинг онасиман. Фарзандларимизни эл-юрт хизмати учун қўлдан келганча тарбияламоқдамиз. Катта ўғлим Аҳмаджон олий маълумотли техник. Қизим Марғуба Давлат медицина институтини тамомлаган. Хатам ва Клара ҳам масъул вазифаларда ишлаб турибдилар. Кенжаларим Саида, Светлана, Мамлакат ва Бахтиёрлар ўрта мактабда таълим олишмоқда. Эр-хотин болаларимизнинг тақдиридан хотиржаммиз.

Давлатдан нафақа пули олиб тураман. Шу кунгача болаларимни тарбиялаш учун давлат менга 40 минг сўмга яқин нафақа пули берди. Рўзғоримиз тўқ, ҳаётимиз маданий. Қисқаси, бизнинг оиламизда Конституция берган имтиёзларнинг ёрқин далилини кўриш мумкин.

Комила НИЕЗОВА,

Қаҳрамон она.

Савдо-сотиқдаги айрим нуқсонлар ҳақида

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги диққатига

ГЎШТ СЕРОБ ВА АРЗОН. ХЎШ, КАБОБ НЕГА ҚИММАТ?

Тошкентдек азим шаҳарнинг қайси бир томонига борманг, ҳамма ерда: маҳалла ва гузарларда, чорраҳа ва муйилишларда, гастроном ва озиқ-овқат магазинлари ҳузурида қассоблик дўконларини кўрасиз. Айниқса шаҳардаги Октябрь, Олой, Туркман, Бешёғоч, Госпиталь ва бошқа совет колхоз бозорларидаги қассоблик растасига кириб қолсангиз, қанорапарда қаторасига осиғлиқ турган қўй ва мол гўштларининг қайси биридан олишингизни билмай қоласиз. Кўз қамаштириб турган нуқрадай гўштлар бир-биридан семиз, бир-биридан ёғлиқ. Нархи ҳам қиммат эмас. Гўшт сероб бўлгандан бери кабобпазлар ҳам кўпайиб қолди. Шаҳарнинг қайси бир муюлишига борманг, «мазали кабоб, отангга раҳмат, кеб қолинг, ҳа, барра кабоб, ёғлиқ кабоб!» — деган мақтовларни эшитасиз. Бу яхши, мўл-кўлчилик, фаровонлик нишонаси.

Бироқ кабобпазликнинг ҳам «лекин»и чиқиб қолди. Фольклор асарларида айтилганидек, «лекин»и бу турур:

— Ўғлим кабобинг неча пул? — деди бир кекса чол бозордаги хусусий кабобпаз ёнига келиб.

— 2 сўм, отахон, ўтиринг! Сиздан ортиқ олармидим.

— Ия! Бу қанақаси, — деди ота ҳайратда қолиб, — илгари гўшт кам маҳалда ҳам 2 сўм эди. Мана, ҳукуматимиз гўштни сероб қилиб қўйди. Бориб турган қўй гўшти 13 сўм. Нега энди, ҳали ҳам кабоб 2 сўм бўлар экан?

АСҚАРПОЛВОН:
Хом-хатала, чандир кабоб,
Ортиқча пул ҳамёнга боб.

— Ота, у томонига ўтманг. У томонини суриштирсангиз, майда гап кўпаяди, — деди хусусий кабобпаз доғулилик қилиб, — қайси ошхонага борсангиз ҳам кабоб 2 сўм, ками йўқ!

Бозорларда хусусий иш қиладиган ошпазлар, кабобпазлар, нонвойлар ҳали ҳам бор. Милиция органлари, молия бўлимларининг ходимлари текинхўрларга қарши етарли кураш олиб бормаётирлар.

Лекин, Савдо министрлигидаги раҳбар ўртоқлар эътиборингиз учун айтиб қўяйлик, савдо ходимлари ўртасида ҳали ҳам айрим қўли эгри кишилар борки, улар ўз қилмишлари, хатти-ҳаракатлари билан чайқовчилар ва текинхўрларнинг тегирмонига сув қуймоқдалар, давлат томонидан халқ учун берилаётган нози-неъматларнинг тўлалигича харидорларга бориб етишига тўсқинлик қилишга уринмоқдалар.

Хўрандаларнинг иштаҳа билан истеъмол қиладиган таомларидан бири кабоб. Кабоб биринчи даражадаги ресторанларда ҳам, оддий ошхоналарда ҳам 2 сўмдан сотилмоқда. Унинг сифатини яхшилаш, киши лаззатланиб ейдиган даражада тўйимли қилиб тайёрлаш ва арзонлаштириш мумкин эмасми? Албатта мумкин ва зарур. Лекин у ресторанларда, ошхоналарда, уларнинг бозор ва кўчалардаги филиалларида кабоб пиширишнинг қадимдан одат бўлиб келган тартиб-қоидаларга риоя қилинмай, пала-партиш, хом-хатала тайёрланади ҳамда «ҳисобга тўғри қилиш» баҳонаси билан кабобнинг нархи сунъий равишда қимматлаштирилади. Кабобга алоқаси бўлмаган кераксиз нарсалар калькуляцияга зўрма-зўракайига киритилади. Ҳар бир сих кабобга 30 процентдан тортиб 45 процентгача фойда қўйилади.

Фактларга мурожаат қилайлик.

Октябрь ошхоналар трестининг Октябрь район ижроия комитети биноси рўпарасида ошхонаси бор. Бу ерда кабоб ҳам тайёрланади. Ошхонада аввалари кабобнинг устига 35 процент нарх қўйиб сотилар эди. Ўша вақтда ҳам хўрандалардан бир сих кабоб учун 2 сўмдан олинган. Кейинчалик устама нарх 30 процентга туширилди. Лекин барибир кабобнинг нархи аввалгича қолаберган.

Нега бундай? Кабобни қайси хўранда тузланган бодринг ёки помидор билан еди? Кабобга бундай нарсалар қўшиб берилмайди-ю, лекин улар учун ҳам пул олинади. «Октябрь» ресторанида кабоб учун 39 грамм пиёз сарфланса, 1-чайнаяда 50 грамм сарф қилинибди. «Октябрь» ресторанида 10 грамм ёғнинг баҳоси 15 тийин, — 3-чайнаяда 19 ва 1-чайнаяда 19,5 тийин нарх қўйилган. 3-чайнаяда бир сих кабоб 1 сўм 85 тийиндан сотилган. Лекин шу чайная қарамоғидаги 1-закусканхонада 1 сўм 90 тийин нарх қўйилишининг боиси нимада? Чайная директори ўртоқ А. Отабоев тузилган калькуляцияларни текшириб тасдиқлаганми? Бизнингча, у тавакалига имзо чеккан ва хўрандалар ҳақига хиёнат қилган. Лекин ҳар икки кабоб пиширувчи Одил ва Ислом Ғафуровлар директорнинг ҳимматига қойил қолиб, хўрандалардан 2 сўмдан пул олаяптилар.

Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради дегандек, кабобчилар мен сендан қоламанми, деб ўзбошимчалик қилаётирлар. Индустриал техникумидаги 18-ошхонанинг ярмаркадаги филиалида кабоб 1 сўм 85 тийин турса-да, 2 сўмга сотилади. Калькуляцияда нон қўшиб бериш кўрсатилгани ҳолда, Дўстмуҳамедов нон учун алоҳида пул олади.

«Октябрь» ошхоналар трестининг «Таштрансмаш» заводидаги 32-ошхонасида кабобга 15 процент устама нарх қўйилган, демак бир сих кабоб нон билан ҳисоблаганда 1 сўм 85 тийинга тўғри келади. Кабоб пиширувчи Набиев ҳеч таб тортмасдан 2 сўмдан пуллаётир.

Ресторан, ошхона ва чайная раҳбарлари, айниқса уларнинг бухгалтериясида ишловчи калькуляторлар нимага асосланиб кабобнинг нархини сунъий равишда оширадилар? Бухгалтерия ходимларининг гапига қараганда кабобнинг нархини анча қамайтириш мумкин. Юқори савдо ташкилотлари раҳбарларининг оғзаки топшириғига кўра бўлар-бўлмас нарсаларни аралаштириб, уларни пулга ҳисоблайдилар. Тийинлардан сўмлар пайдо бўлади. Умумий овқатланиш корхоналарининг ходимлари бир килограмм гўштдан 10 сих кабоб чиқишини «аниқ»лабдилар. Ҳақиқатда бир килограмм гўштдан камида 14 сих кабоб тайёрлаш мумкин.

Кабобпазларнинг иши устидан контроллик қилмаслик юлғичликнинг кучайишига сабаб бўлмоқда.

ҚАССОБ ВА ҚАЛЛОБ

Қўли тўғри, пичоғи ўткир, тарозиси шай қассоб харидорни хурсанд қилиб жўнатади. Бешёғоч совет колхоз бозоридаги қассоблик растасига кирдик. Икки харидорнинг 2 килограммдан олган гўштини текшириб кўрдик. Ҳаммаси қоидага мувофиқ. Яхши гўшт. Харидор ҳам хурсанд, биз ҳам мамнун. Қассобларга раҳмат айтиб чиқиб кетдик.

Лекин қассоблар орасида қаллоблари ҳам йўқ эмас. Гўштни сортларга ажратмай сотаётган қаллоб қассобларни ҳам кўрдик. Бундай қаллоблар 3 сўмлик, 8 сўмлик ва 10 сўмлик иккинчи, учинчи сортли гўштларни биринчи сорт — 13 сўмлик гўштга аралаштириб сотиб, харидорларни чўмичда қоқмоқдалар.

Собиқ ноғора бозордаги 83-гўшт дўкони. Бунда сотувчи Ж. Алиев савдо қилмоқда. Ёш бўлишига қарамай, харидорлар ҳақига хиёнат қилишнинг машқини олибди. Харидор сотиб олган 1-сорт 13 сўмлик 3 килограмм гўшт текшириб кўрилганда, 3-сорт гўшт аралаштириб берилганлиги маълум бўлди. «Октябрь район пишчеторг»ининг 53-магазинида (қассоб К. Одилов, нимта бузувчи Ҳамид Рихсиев) сотилган 3 килограмм 1-сорт гўштга 300 грамм 2-сорт аралаштирилган. Бундай аҳвол «Райпишчеторг»нинг 50-дўконида ҳам рўй берди.

Шундай қассоблар, тўғрироғи қаллоблар ҳам борки, улар харидорларни менсимайдилар, уларнинг ҳақли эътирозларига қўполлик ва ҳақорат билан жавоб берадилар. Текшириш вақтида шундай бир ҳодиса рўй берди. Яна шу Октябрь «райпишчеторг»ининг 1-магазини филиали — 39-гўшт дўконида Иброҳим Дўсмуҳамедов ва дўконга ҳеч қандай алоқаси йўқ Асқар Мавлонов деган шахслар ишлайди. Улардан бири тарозида тортилиб қоғозга ўралган 4 килограмм гўштни давлат инспектори қўлидан тортиб олдида,

ИБРОҲИМ ҚАССОБ: —
Суяги ҳам ғарчча мой...
Енга тушар сўлкавой.

полга улоқтирди. Ўшқириб давлат инспекторидан ҳужжат талаб қилди. Шу билан ҳар иккала қассоб жанжал чиқариб, кўриниб турган жиноятни яширишга, сувдан қуруқ чиқишга уринишди. Лекин жамоатчилик назоратидан ҳар қандай найранг билан ҳам қочиб қутилиб бўлмайди. Текшириш натижасида тўрт килограмм биринчи сорт гўштга бошқа сорт гўшт аралаштирилгани аниқланди. Ҳар иккала қаллоб устидан акт тузилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Лекин қассоб-қаллоблар бир-бирларининг сирларини яширишга жон-жахтлари билан ҳаракат қиладилар. Биз, 50-дўконни текшираётганимизда шу дўкондаги «югурдак»лардан бири аллақачон атрофдаги бошқа дўконларга хабар қилибди. «Райпишчеторг» яқинидаги 26-магазиннинг гўшт дўкони олдига келганимизда қассоб Т. Тошпўлатов тарозида тортиб турган гўштни прилавка орқасига ташлаб, дўконни бекитиб жўнаб қолди.

Текшириш шаҳардаги дўконларда гўштларни амалдаги қоидага мувофиқ сортларга ажратиб, ҳар қайсисини ўз баҳоси билан сотишга тўла риоя қилинмаётганлигини кўрсатди.

Бизнингча, гўшт дўконлари ва бошқа савдо тармоқлари устидан давлат ва жамоат назоратини янада кучайтириш лозим. Совет савдосига раҳна солишга уринаётган, ўз шахсий манфаатини кўзлаб, халқ ҳақига хиёнат қилаётган қаллобларни савдо соҳасидан улоқтириб ташлаш пайти келди.

Савдо министрлиги ва шаҳардаги барча савдо ташкилотларининг раҳбарлари халқ фаровонлиги кун сайин ўсиб бораётган айни бир вақтда, бу фаровонликка доғ тушираётган нуқсонларни тамомила тугатиш чораларини кўришлари лозим.

А. ПОЛИВАНОВА,
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари сифатини текшириш давлат инспектори.
Т. ПАРШИН. К. ТАСМАЛОВ,
революция ветеранлари.
У. УСМОНОВ,
ишчи-назоратчи
Ш. КУЗАНБОЕВ,
А. МИРБОБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» газетасининг мухбирлари.

Жазоирдаги урушга хотима берилсин

БМТ Сиёсий комитетида

НЬЮ-ЙОРК, 3 декабрь. (ТАСС). Жазоир тўғрисидаги масалани муҳокама қилаётган Сиёсий комитетда 10 мамлакатнинг, шу жумладан, Англия, Бирлашган Араб Республикаси, АҚШ, Ливан, Бирма делегатлари сўзга чиқдилар.

Англия вакили Пирсон Диксон Сиёсий комитетни «осойишта вазиятда» мунозара олиб боришга чақирди. У, Сиёсий комитет ва Бош Ассамблея Жазоирга нисбатан бирор резолюция қабул қилмаслиги керак, чунки резолюция қабул қилинса, бу ҳол вазиятни мушкуллаштириши ва Жазоир проблемасининг ҳал этилишини қийинлаштириши мумкин, деб делегатларни шунга ишонтирмоқчи бўлди.

АҚШ делегати Лодж Англия вакилининг фикрини қувватлади.

Бирма делегати Сиёсий комитет муҳокамасига резолюция лойиҳасини тақдим этди. Бу лойиҳани Бирма делегати билан бир қаторда Осиё ва Африкадаги 21 давлат (Афғонистон, Бирма, Цейлон, Эфиопия, Гана, Гвинея, Ҳиндистон, Индонезия, Ироқ, Иордания, Ливан, Либерия, Ливия, Марокаш, Непал, Покистон, Саудия Арабистони, Судан, Тунис, Бирлашган Араб Республикаси ва Яман) делегациялари ҳам тақдим этган. Лойиҳанинг авторлари Жазоир халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини таниш кераклигини кўрсатадилар ва ҳар иккала томон Жазоир халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини тезликда амалга ошириш учун зарур бўлган шартларни, шу жумладан, урушни тўхтатиш шартларини белгилаш учун музокара бошласин, деб талаб қиладилар.

П. П. Лобанов Рангунга келди

РАНГУН, 3 декабрь. (ТАСС). Бирма парламенти палаталари раисларининг таклифига биноан, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси П. П. Лобанов жавоб визити билан бугун бу ерга келди.

Мингаладон аэродромида Лобановни Бирма парламенти миллатлар палатасининг раиси Сао Шве Тайк, парламент аъзолари ва Бирма ташқи ишлар министрлигининг вакиллари, СССРнинг Бирмадаги элчиси А. М. Ледовский, дипломатик корпус аъзолари, чет эл ва маҳаллий матбуот вакиллари кутиб олдилар.

Аэродромда Сао Шве Тайк табрик нутқи сўзлаб, совет меҳмонининг визити иккала мамлакат ўртасида дўстликнинг янада мустаҳкамланишига хизмат қилади, деб Бирма парламенти номидан ишонч билдирди.

П. П. Лобанов ўзининг жавоб нутқида СССР Олий Советининг иккала палатаси номидан, совет халқи ва СССР ҳукумати номидан самимий табриклар ҳамда дўстона Бирма Иттифоқи халқларига бахт-саодат ва равнақ истаб, энг яхши тилакларни топширди.

Лобанов Бирма парламентининг меҳмони сифатида 14 декабргача Бирмада бўлади. У Бирма пойтахтидаги диққатга сазовор жойлар билан танишади ҳамда мамлакат бўйлаб сафар қилади.

Белгияликлар „Н. С. Хрушчев Америкада" фильмини томоша қилдилар

БРЮССЕЛЬ, 3 декабрь. (ТАСС). СССРнинг Белгиядаги элчиси ўртоқ С. А. Афанасьев кеча Брюсселнинг энг катта томоша залларидан бири «Шелл билдинг»да «Н. С. Хрушчев Америкада» номли ҳужжатли фильмни жамоат кўригидан ўтказди.

Белгиянинг давлат ва сиёсий арбоблари, Брюсселдаги элчихоналар ва миссияларнинг бошлиқлари, Белгия жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари фильмни зўр иштиёқ билан томоша қилдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партиясининг VII съездида

БУДАПЕШТ, 3 декабрь. (ТАСС). Венгрия Социалистик ишчи партиясининг VII съезди ўз ишини давом эттирмоқда. Эрталабки мажлисда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикаси Ички ишлар министри Бела Биску сўзга чиқиб, бундай деди: Халқ ҳокимиятининг душманлари жиддий мағлубиятга учрадилар. Улар яккаланиб қолдилар ва ҳозирги кунда улар жиддий ва ташкилий куч эмас.

Бела Биску мамлакатда суд ҳукми билан қораланган кишилар сони тобора камаяётганлигини айтди. Ғарбдаги жаноблар бекорга вайсамасин учун, деди у, бир неча маълумотларни келтираман: 1938 йилда аҳолидан ҳар 100 минг кишига 1950 ҳукм чиқарилган, 1955 йилда — 908, ўтган йилда эса атиги 630 ҳукм чиқарилган.

Хевеш области партия комитетининг биринчи секретари Ласло Путноки бу областнинг меҳнаткашлари социалистик қурилишда актив қатнашаётганликларини таъкидлади. Улар съезд шарафига олиб борилган мусобақада 200 миллион форинт маблағ тежадилар. Областнинг қишлоқ хўжалигида ҳозирдаёқ ерларнинг 76 проценти социалистик сектор қарашлидир.

Академик Карой Новобацки ўз нутқида Венгрия фанининг вазифаларига тўхталди.

Боршод область комитетининг биринчи секретари ўз сўзида областдаги завод ва фабрикаларнинг меҳнаткашлари съезд шарафига олган мажбуриятларини 1,5 баравар ошириб бажарганликларини ҳамда йиллик планни муддатидан бир ой илгари адо этганликларини съездга фахрланиб маълум қилди.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Венгрия комсомол Марказий Комитетининг биринчи секретари Золтан Комочин Венгрия Коммунистик ёшлар союзининг иши ҳақида гапирди.

Кечки ва эрталабки мажлисларда Буюк Британия Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи Жон Магон, Мўғулистон Халқ революцион партияси делегациясининг бошлиғи Л. Ценд, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси делегациясининг бошлиғи Хоанг Ван Хоан, Ироқ Компартияси делегациясининг бошлиғи Муҳаммад Хусайн Абу Алисс, Куба Халқ социалистик партияси делегациясининг бошлиғи Эладио Ладислао Карбахаль, Бельгия Компартияси делегациясининг бошлиғи Жан Терф, Испания Компартияси делегациясининг бошлиғи Антонио Михе, Дания Компартияси делегациясининг бошлиғи Иорген Енсен, Жазоир Компартияси делегациясининг бошлиғи Рашид Далибей, Греция Компартияси делегациясининг бошлиғи Петрос Руссос съездни табрикладилар.

Венгрия Социалистик ишчи партиясининг VII съезди номига Япония, Бразилия, Чили, Эквадор, Люксембург, Непал, Сан-Марино, Таиланд, Шимолий Ирландия, Ҳиндистон, Бирмадаги қардош коммунистик ва ишчи партиялардан ҳамда Кипр меҳнаткаш халқ прогрессив партиясидан табрик телеграммалари олинди.

Шунингдек, Венгриядаги корхона ва муассасаларнинг коллективларидан 1.000 дан ортиқ мактуб ва телеграммалар ҳам олинди. Буларда Венгрия меҳнаткашлари съезд ишига муваффақият тилайдилар ҳамда съездолди мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида хабар берадилар.

Мандат комиссиясининг эрталабки мажлисда эълон қилинган маълумотларига кўра, ҳамма делегатларнинг учдан икки қисми — ишчилар, 12 проценти — меҳнаткаш деҳқонлар бўлиб, улар орасида ишлаб чиқариш кооперативларининг 39 аъзоси бор. Делегатларнинг 10,5 проценти зиёлиларнинг вакилларидир.

БУДАПЕШТ, 3 декабрь. ТАСС мухбири А. Семенов хабар беради: Бугун Венгрия Социалистик ишчи партияси VII съездининг кечки мажлисида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Карой Кишш сўзга чиқиб, Венгриянинг ва Венгрия Социалистик ишчи партиясининг халқаро алоқалари масалаларига тўхталди.

Карой Кишш Венгриянинг капиталистик мамлакатлар билан муносабатларига тўхталиб, ўтган уч йил ичида империалистлар Венгрияга халақит бериш учун зўр бериб ҳаракат қилдилар, деди. Улар ҳатто, Венгрияга ва венгер халқига туҳмат ёғдириб, халқаро муносабатларни заҳарлашдан ҳам қайтмадилар ва ҳозир ҳам қайтмаётирлар.

Кишш БМТ га «Венгрия масаласи» деб аталган масалани мажбуран қабул қилдириш йўлидаги уринишлар тўхтамаётганлиги ҳақида гапириб, бундай деди: бу уринишларнинг ташаббусчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги муҳитни заҳарлашдан бошқа ҳеч қандай натижага эриша олмаяжакларини яхши биладилар. Уларнинг халқ республикамиз душманларидан-венгер хоинларидан ўрнак олиб қилаётган ҳамма туҳматлари ва ифлос гаплари бизларга сира таъсир қилмайди, уларнинг ички ишларимизга аралашиш йўлидаги уринишлари эса шу вақтгача бўлиб келганидек, ҳозир ҳам тамомила барбод бўлади.

Будапешт Миллий театрининг директори Тамаш Майор партиянинг санъат соҳасидаги сиёсатини амалга ошириш масалаларига тўхталди.

Венгрия Халқ Республикаси Мудофаа министри Геза Ревес Венгрия Халқ армиясининг жангчилари Марказий Комитет докладини ва беш йиллик план директиваларини муҳокама қилганликларини ҳамда уларни якдиллик билан маъқуллаганликларини айтди.

Биз, деди Геза Ревес, Варшава шартномаси юзасидан ўз зиммамизга олган мажбуриятларимизга содиқмиз чунки бу шартнома бутун дунёда тинчликни мудофаа қилади.

Венгрия Халқ Республикаси Госплани раиси Арпад Кишш Венгрия иккинчи беш йиллик план йилларида техника тараққиётини кучайтириш масалалари ҳақида гапирди.

Бугун кечқурунги мажлисда съездни Норвегия Компартияси делегациясининг бошлиғи Рейдар Ларсен, Швеция Компартияси делегациясининг бошлиғи Фритьоф Лагер, Тунис Компартияси делегациясининг бошлиғи Абдаллах Алмадёрий, Швейцария Меҳнат партияси делегациясининг бошлиғи Арманд Агни табрикладилар.

ЦИРК

„АЙИҚЛАР ЦИРКИ"

Совет циркининг моҳир устаси Валентин Филатовнинг Тошкентга гастролга келиши пойтахтимиздаги цирк ишқибозларини жуда қувонтирди. Филатовни дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг томошабинлари яхши танийдилар.

Валентин Филатов ҳайвонларни ўргатишга ёшликдан қизиқарди. У биринчи марта айиқлар билан 7 ёшлигида учрашган эди. Шундан сўнг унда ҳайвонларга бўлган қизиқиш тобора ортаборди. Валентин бутун ҳаётини циркка бағишлаган оилада тарбияланди. Унинг отаси, онаси ва акалари ҳам моҳир цирк усталари эди. Улар ўз кенжаларига бу нозик санъатни эгаллашда яқиндан ёрдам бердилар.

Суратда: айиқ мотоцикл ҳайдамоқда.
М. Нуриддинов фотоси.

Филатов мактабни битиргач, бутун ҳаётини циркка, ҳайвонларни ўргатишга бағишлашга қатъий қарор қилди. Йиллар давомида қилинган машғулот, устозлардан олган таълим ва саботли меҳнат ўз самарасини берди. У, моҳир ҳайвон ўргатувчи бўлиб етишди. Мустақил аттракцион тайёрлаш мақсадида Филатов инжиқ айиқларни ўргатиш устида кеча-кундуз қунт билан ишлади. Ниҳоят, 1949 йилнинг 2 ноябрида Москва цирки майдонида Филатов ўргатган 14 айиқ ўз томошасини кўрсатиб, томошабинларни қойил қилди. Уларни ўргатган устоз шуҳрати эса бутун мамлакатга ёйилди.

Филатов «шогирд»лари хилма-хил номерларни ажойиб усталик билан бажаришади. «Айиқлар цирки»ни ташкил қилган РСФСР халқ артисти В. Филатов томошаларини кўрган дунёдаги кўп мамлакатларнинг томошабинлари атоқли совет цирки устасига жаҳондаги энг яхши цирк артистларидан бири деб баҳо беришди.

Валентин Филатов Тошкентга келишдан олдин Ғарбий Европа ва Осиё мамлакатларида гастролда бўлди. У, Варшава, Берлин, Белград, Афина, Париж, Марсель, Сент-Этьен, Лондон, Манчестер, Вена, Гамбург, Токио, Осака каби ва бошқа шаҳарларда ўз санъатини намойиш қилди. Биринчи марта Тошкентга гастролга келган В. Филатов раҳбарлигидаги йирик совет аттракциони — «Айиқлар цирки»нинг кечаги биринчи томошаси зўр муваффақият билан ўтди.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 8 декабрда чиқади).

Редактор ўринбосари: М. ҚОРИЕВ.

Савдо ходимларининг муваффақияти

Гулистон район матлубот союзининг ходимлари аҳолига маданий савдо хизмати кўрсатишни тобора яхшиламоқдалар. Бу ерда аҳолининг талаб ва истакларини ҳисобга олиб, харидорбоп моллар келтирилади.

Бу соҳада Октябрь сельпоси раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лолахон Эрбўтаева) нинг иши тақдирга сазовордир. Сельпонинг колхоз қишлоқларидаги магазинлари ва бригадаларда ташкил этилган кўчма дўконлари аҳолига яхши хизмат қилаётир. Кўчма ва ўз-ўзига хизмат қиладиган дўконлардан колхозчилар айниқса миннатдор. Сельпо дўконларида савдо обороти плани доим ошириб бажарилади.

«Ленинград», Сталин номли, «Коммуна» каби 13 та колхозда нонвойхоналар қурилиб ишга туширилди 126 та далачилик бригадасида иссиқ овқат сотиш ташкил этилган. Татьяна Халилова, Ремзия Юдина, Надежда Скрепникова, Лиля Комачкова ва бошқа илғор савдо ходимлари харидорларга маданий хизмат қилиб, уларнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

— Биз, — дейди район матлубот союзи савдо бўлимининг мудири ўртоқ Бухоров, — кейинги вақтда савдо ишини анча яхшиладик. Сентябрь ойида 10 миллион 850 минг сўм ўрнига 11 миллион 7100 сўмлик савдо қилинди. Октябрь ойида 15 миллион 650 минг сўм ўрнига 17 миллион 500 минг сўмлик озиқ-овқат ва саноат моллари сотилди. Биргина ўтган ойнинг ўзида пландан ташқари 2 миллион сўмдан ортиқ савдо қилинди.

М. ҒОЗИЕВ.

Телевизор экранида

5 ДЕКАБРЬ — ШАНБА

19.00. — Ўзбек тилида СССР Конституцияси кунига бағишланган эшиттириш.
19.30. — Мактаб ўқувчилари учун концерт.
20.10 — Сўнгги ахборот.
20.30. — Бадиий фильм— «Иродали аёл».
22.00. — СССР халқлари куйларидан концерт.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/XII да кечқурун **Оқпадар**, 6/XII да кундуз **Фурқат** (билетлар сотилган).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/XII да кундуз **Евгений Онегин**, кечқурун **Дилором**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/XII да кундуз **Ошиқ Ғариб**, кечқурун **Оқ нилуфар**, 7/XII да **Олтин кўл**.

«ВАТАН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Солдат ҳақида қисса**.

НАВОИЙ номли — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Узилмаган қарз**, кундуз соат 3-20 минутда **Гуллар очилганда**, кеч 5 да **Фурқат**.

«ИСКРА», «СПУТНИК» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Сизга ёзаман...**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Узилмаган қарз**. «СПУТНИК» — кундуз соат 3 ярим, кеч 5 ярим ва 9 яримда **Шайтон билан ўйнашиш**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
ТЕЗ КУНДА
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
Рамз Бобожон асари
Тоға-жиянлар
4 пардали комедия.
Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. Турдиев**, рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Ҳ. Икромов**.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
5 ва 6 декабрда
Ўзбекистон халқ ҳофизи
МАЪМУРЖОН УЗОҚОВ
КОНЦЕРТЛАРИ
Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Муҳаммаджон Мирзаев, Ҳалима Комилова, Рушель Мордухаев**, солистлардан **Б. Хўжаева, Н. Гайер, А. Муллахолов, Н. Азимбоева, В. Тягнибидний, Т. Аҳмедов, С. Йўлдошевлар** қатнашади.
Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
5 декабрда
Байрам
КОНЦЕРТИ
Концертда: СССР халқ артисти **Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Жамол Низомхўжаев, Ксения Давидова, М. Давидов, Ҳалима Комилова** ва театр солистлари қатнашади.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
5 декабрь кундуз соат 1 ва кеч 8 да 2 бўлимда
Байрам концертлари
Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эътибор Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов**, VI Жаҳон фестивали лауреатлари **Ҳасан Султонов, Мунаввар Давлатова, Отажон Ражабов**, солистлардан **Ҳадия Юсупова, Адиба Мирзаева, Сора Шукурова, Райҳон Тўраева, Суръат Пўлатов, Шерали Пўлатов** ва бошқалар қатнашади.
Касса эрталаб соат 11 дан очилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Тошкентда биринчи марта **энг йирик совет аттракциони**
«Айиқлар цирки»
ГАСТРОЛИ БОШЛАНДИ
Айиқларни ўргатувчи — Халқаро цирк санъати фестивали лауреати, РСФСР халқ артисти
ВАЛЕНТИН ФИЛАТОВ.
5 ва 6/XII да уч мартадан томоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да). Билетлар сотилмоқда.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 28334-ва 33282 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34806. 136. Совет қурилиши бўлими — 138. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040.135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048. 132. Хатлар бўлими — 34048. 136. Маҳаллий ахборот бўлими — 34048. 132. Секретариат — 29040 50. Эълонлар бўлими — 28142.

Р 10400. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1007.